

JAARVERSLAGGEVING 2024

Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard

te BLESKENS GRAAF

Bleskensgraaf, 28 mei 2025

INHOUDSOPGAVE

BESTUURSVERSLAG	4
JAARREKENING	62
BALANS PER 31 DECEMBER 2024	63
GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	63
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024	64
BESTEMMING VAN HET RESULTAAT	64
KASSTROOMOVERZICHT OVER 2024	65
GRONDSLAGEN	66
TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS	70
TOELICHTING BEHORENDE TOT DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	74
OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN	77
WNT	78
NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN	80
OVERIGE GEGEVENS	81
CONTROLEVERKLARING	82
BIJLAGEN	87
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024 VAN DE WEGWIJZER NIEUW-LEKKERLAND	88
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024 VAN DE SCHOOL MET DE BIJBEL BLESKENS GRAAF	89
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024 VAN DE ZAAIER WIJNGAARDEN	90
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024 VAN DE SCHAKEL NIEUW-LEKKERLAND	91
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024 VAN DE FAKKEL GOUDRIAAN	92
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024 VAN DE EBEN-HAËZERSCHOOL OTTOLAND	93
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024 VAN DE BOVENSCHOOLS	94
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024 VAN DE VERENIGING	95

ONDERTEKENING

Naam

Handtekening

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bestuursverslag 2024

Karakter

Ver. voor Scholen met de Bijbel
Alblasserwaard

Versie mei 2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Voorwoord	2
1. Schoolbestuur	3
1.1 Profiel	3
1.2 Organisatie	4
1.3 Identiteit	10
2. Verantwoording beleid	12
2.1 Onderwijs en kwaliteit	12
2.2 Personeel en professionalisering	30
2.3 Huisvesting en facilitair	34
2.4 Financieel beleid	35
2.5 Continuïteitsparagraaf	38
3. Verantwoording financiën	43
3.1 Realisatie staat van baten en lasten en balans	43
3.2 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	47
3.3 Financiële positie	49
Bijlage 1: Verslag intern toezicht	51
Inleiding	51
Samenstelling intern toezicht	51
Toezicht 2024	52
Bijlage 2: Verslag Gemeenschappelijk medezeggenschapsraad 2024	55
Inleiding	55
Missie GMR	55
Samenstelling GMR	55
Jaarverslag	55
Instemmen	56
Informeren	56
Slot	56

Voorwoord

Geachte lezer,

De verslaglegging over het jaar 2024 is het eerste die Karakter volledig opgesteld heeft in samenwerking met het VGS. Hierdoor is de opzet en de indeling niet synchroon met de vorige jaarverslagen, dit gaf ons de mogelijkheid om met een frisse blik verslag te doen over het bestuursbeleid.

Dit bestuursverslag over het jaar 2024 informeert u over het beleid van Karakter, vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard. Er wordt in beschreven welke activiteiten er in 2024 zijn ondernomen om de kwaliteit van het protestants-christelijk onderwijs in de regio Alblasserwaard te borgen en waar nodig te verbeteren.

Met dit verslag legt het bestuur van de vereniging verantwoording af aan de leden van de vereniging, de ouder(s), verzorger(s), de raad van toezicht, de medezeggenschapsraden (inclusief de GMR), het Ministerie van OCW en andere belanghebbenden.

Het is de wens van het bestuur van de vereniging om zo transparant als mogelijk is, verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid. Een gedegen jaarverslag is daarbij dus onontbeerlijk en vanzelfsprekend.

Tot slot spreek ik als bestuurder van Karakter de dank uit aan de Heere God, die ook in 2024 onze vereniging gezegend heeft, de leerkrachten de energie en de betrokkenheid bij de kinderen gegeven heeft en de mogelijkheid schiep om onderwijs op grond van de Bijbel te mogen geven.

Want goedertieren is de HEER;
Zijn goedheid eindigt nimmermeer;
Zijn trouw en waarheid houdt haar kracht
Tot in het laatste nageslacht.

Psalm 100:4

Corné Egas

1. Schoolbestuur

Dit hoofdstuk bevat generieke informatie over het schoolbestuur. Hoe ziet de organisatie eruit? Waar staat het schoolbestuur voor? En met welke partijen wordt er op welke manier samengewerkt?

1.1 Profiel

Missie en visie

Missie:

Karakterscholen hebben hun kompas in de Bijbel als richtsnoer voor het leven. In afhankelijkheid van God wordt de koers van het onderwijs bepaald en de opvoeding richting gegeven.

Visie:

De scholen van Karakter bieden een leeromgeving voor kinderen waar de ontwikkeling van hart, hoofd en handen optimaal wordt gestimuleerd. Hiervoor wordt onderwijs aangeboden dat aansluit bij de mogelijkheden van elk kind. Op de scholen staan de kinderen centraal en wordt in samenspraak met ouders door de schoolteams inhoud gegeven aan toekomstgericht onderwijs. Eigenaarschap vinden we belangrijk. We nemen zelfbewust onze positie in het onderwijsveld in en verzorgen op de onderscheiden scholen onderwijs voor alle kinderen in onze regio. We verzorgen kwalitatief hoogwaardig onderwijs en laten kinderen en medewerkers groeien in hun kernkwaliteiten.

Ons onderwijs biedt kennis en vaardigheden aan, waarmee kinderen in de toekomst hun plaats in de maatschappij zullen innemen.

De scholen binnen Karakter onderscheiden zich ten opzichte van andere scholen en hebben een eigen profiel.

Veiligheid, vertrouwen en welbevinden zijn kernwaarden binnen onze scholen.

Kernactiviteiten

De doelstellingen en de organisatiestructuur van Karakter staan beschreven in hoofdstuk 2 en komen voort uit het strategisch meerjarenbeleid 2023-2027. Alle kenmerken van het protestants-christelijk onderwijs zijn in de dagelijkse praktijk terug te vinden op al onze scholen. De identiteit van onze scholen wordt bepaald door de Bijbel en de Drie Formulieren van Enigheid. De liefde tot God en de naaste is de drijfveer voor ons staan in de maatschappij.

Karakter heeft scholen in de dorpen Bleskensgraaf, Nieuw-Lekkerland, Goudriaan, Ottoland en Wijngaarden. In de laatste drie genoemde dorpen is de christelijke school de enige voorziening in het dorp en vervult daarmee een belangrijke maatschappelijke functie.

Op alle scholen geldt een open toelatingsbeleid, dat wil zeggen dat iedere ouder of verzorger die de grondslag van de school respecteert, welkom is.

Strategisch beleidsplan

In het SBP “Groeien in vertrouwen” zijn er drie thema’s verwoord en uitgewerkt: Identiteit, onderwijskwaliteit en onderwijskansen.

Identiteit

Onze wortels en onze betrokkenheid op het kind en de wereld om ons heen ieder kind telt op onze scholen. Al decennia geven we onderwijs bij een open Bijbel. Gods Woord en de daarop gebaseerde Formulieren van Enigheid verschaffen ons als bestuur, directies en teams kaders voor de opvoeding en het onderwijs. In dit SBP onderscheiden we drie dimensies als we kijken naar de bedoeling van onze scholen. Die dimensies zijn: De eeuwige dimensie, de persoonsvormende dimensie en de maatschappelijke dimensie

Onderwijskwaliteit

Onder het kopje ‘onderwijskwaliteit’ vallen deelbegrippen als vakmanschap, leiderschap, kwaliteitscultuur, motivatie, referentieniveaus en van maken naar leren. Op ieder item zijn doelen en ambities geformuleerd.

Onderwijskansen

Onder het thema ‘onderwijskansen’ worden in het SBP de onderdelen burgerschap, partnerschap ouders, samen opleiden, HB-beleid, Engels en toekomstbericht onderwijs benoemd en uitgewerkt.

<https://scholenmetkarakter.nl/wp-content/uploads/2024/03/KARAKTER2210108-Strategisch-beleidsplan-web.pdf>

1.2 Organisatie

Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard

Bestuursnummer 32631

Korenbloemplaats 4, 2971 BN te Blesekensgraaf

0184-691595

info@scholenmetkarakter.nl

www.scholenmetkarakter.nl

KVK 40321155

Bestuur

Het bestuur is ultimo 2024 als volgt samengesteld:

- College van bestuur: dhr. C.A. Egas

De raad van toezicht is ultimo 2024 als volgt samengesteld:

- Voorzitter : dhr. L.M.W. van der Vliet
- Vicevoorzitter : dhr. H. den Ouden
- Overig lid : dhr. J.G. Kuiper
- Overig lid : mw. A.J.E. Voets - van den Hazel

- Overig lid : mw. A. Kraaiveld
- Overig lid : mw. J.A. van Muijlwijk - Duijzer
- Overig lid : dhr. A. Dame

Auditcommissie

Vanuit de raad van toezicht is een auditcommissie gevormd waarin mw. J.A. van Muijlwijk - Duijzer en dhr. J.G. Kuiper en dhr. L.M.W. van der Vliet zitting hebben.

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie van de raad van toezicht wordt gevormd door dhr. H. den Ouden en dhr. L.M.W. van der Vliet.

Portefeuilleverdeling raad van toezicht:

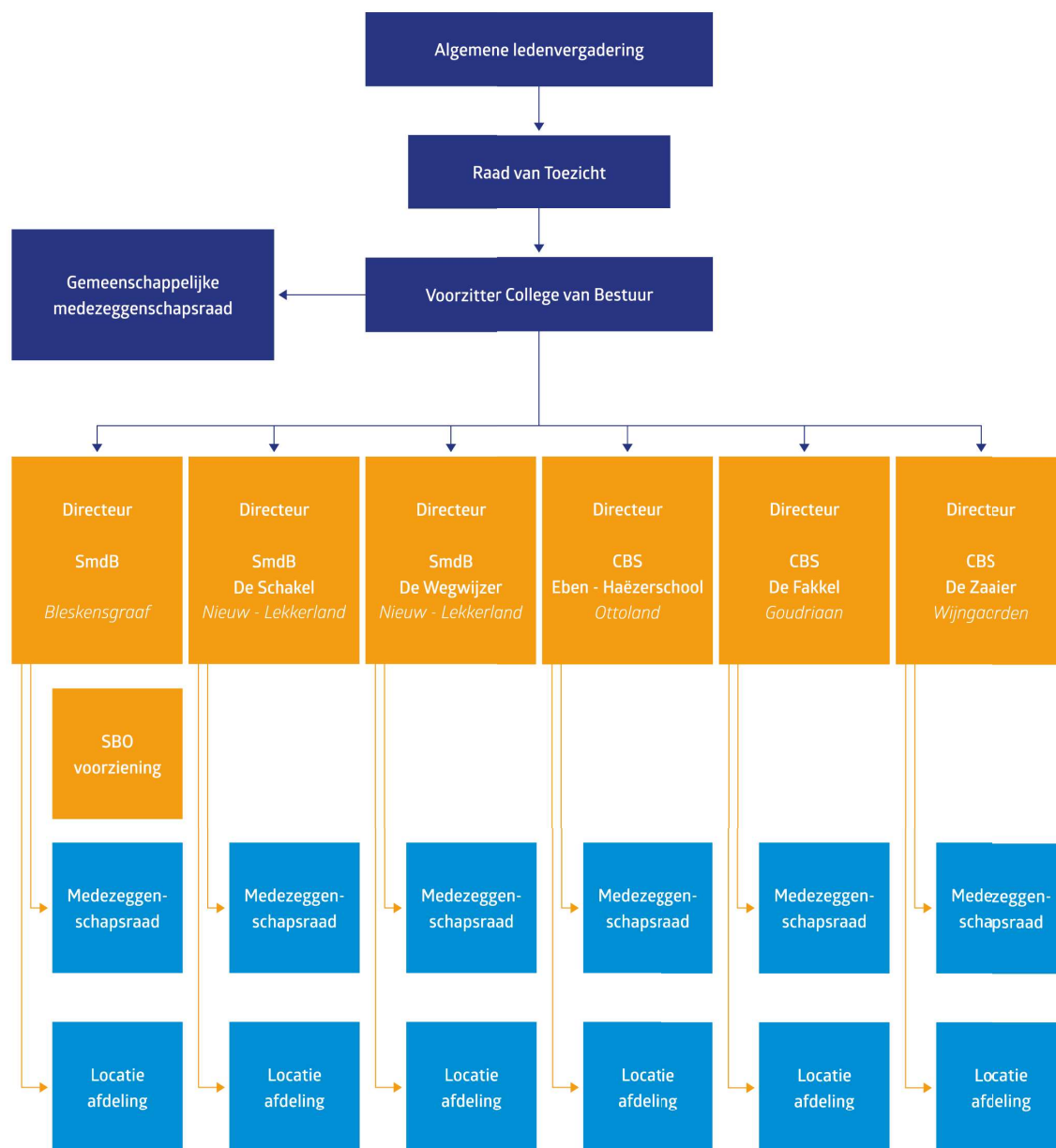
- Bedrijfsvoering en financiën: dhr. L.M.W. van der Vliet, mw. J. van Muijlwijk - Duijzer en dhr. J.G. Kuiper
- Onderwijskundig: mw. A. Kraaiveld, mw. A.J.E. Voets - van den Hazel en dhr. H. den Ouden
- Personeel/medezeggenschap: dhr. H. den Ouden

De verslaglegging van de Raad van Toezicht is opgenomen in bijlage 1.

Onder het bevoegd gezag van de vereniging vallen de volgende scholen:

School:	Brinnummer
SmdB Eben-Haëzer Ottoland	07KI
SmdB De Wegwijzer Nieuw Lekkerland	03ST
SmdB Bleskensgraaf (BAO)	04QG-00
SmdB Bleskensgraaf (SBO)	04QG-01
SmdB De Zaaier Wijngaarden	04TC
SmdB De Schakel Nieuw Lekkerland	06LJ
SmdB De Fakkel Goudriaan	07CT

Organisatiestructuur

Gemeenschappelijke medezeggenschap

Karakter heeft een GMR. De GMR heeft een onafhankelijke voorzitter en per school een afvaardiging van één ouder en één medewerker. De Raad bestaat hiermee uit 13 personen. De GMR heeft in haar statuut de maximale bevoegdheden opgenomen, dus waar mogelijk instemming mogelijk was, is die ook gehonoreerd in het statuut.

De verslaglegging van de GMR is opgenomen in bijlage 2.

Horizontale dialoog en verbonden partijen

Belanghebbenden	Toelichting samenwerking
Verus	Het bestuur is aangesloten bij Verus. Verus ondersteunt het bestuur in financiële zaken, administratie en juridische zaken. Ook is het mogelijk om via de Verus advies te krijgen rondom bestuurlijke zaken. De VGS is tevens de belangenbehartiger voor het christelijk onderwijs.
PO-raad	Het bestuur is aangesloten bij de PO-raad. De PO-raad ondersteunt het bestuur bij de uitvoering van haar taak. Het bestuur bezoekt de regio-vergaderingen en de jaarvergadering. Per thema maakt het bestuur gebruik van het aanbod van de PO-raad om mee te denken over beleid. Het bestuur maakt ook gebruik van de mogelijkheid om eens per vier jaar een visitatie te laten afnemen. De laatste visitatie vindt plaats in 2023.
Sectorraad GO	Het bestuur participeert in de sectorraad Gespecialiseerd Onderwijs. Karakter heeft zitting in de portefeuillecommissie toekomst SBO.
SWV Driegang	Karakter maakt deel uit van het samenwerkingsverband Driegang. Het bestuur heeft zitting in de Raad van Advies.
BPO	In de regio hebben de schoolbesturen zich verenigd in een platform om regionale problematiek te bespreken en samenwerking te bevorderen. De basis is een samenwerkingsovereenkomst op basis van artikel 157 van de WPO. Dit artikel heeft betrekking op de instandhouding van de kleine scholen in de regio.
Progressus	Als opvolging van de RAP-regio's is er een landelijke samenwerking opgezet van schoolbesturen met een christelijk-reformatorische grondslag. Hierin participeren de Christelijke Hogeschool De Driestar, MBO Hoornbeeck, de Reformatorisch VO schoolbesturen en PO besturen op genoemde grondslag. Het doel van de samenwerkingsovereenkomst is het terugdringen van het lerarentekort, voorkomen van vervroegde

	uitstroom van startende leraren en de begeleiding en professionalisering van schoolteams.
LEA Molenlanden	De schoolbesturen binnen de gemeente Molenlanden overleggen met het gemeentebestuur over de lokale onderwijsagenda. Dit overleg vindt vier keer per jaar plaats. Huisvesting, onderwijsachterstand en VVE zijn de belangrijkste onderwerpen op deze agenda.
VGS	Het bestuur is aangesloten bij de Vereniging Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS). VGS ondersteunt het bestuur in financiële zaken, administratie en juridische zaken. Ook is het mogelijk om via de VGS advies te krijgen rondom bestuurlijke zaken. De VGS is tevens de belangenbehartiger voor het christelijk-reformatorisch onderwijs. De jaarvergadering van de VGS wordt door het bestuur bezocht.

Klachtenbehandeling

De scholen beschikken allen over een klachtenregeling die vermeld staat in de schoolgidsen en op de websites. De kern van de klachtenregeling is dat klachten over de dagelijkse gang van zaken in de scholen in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en de schoolleiding worden afgehandeld. Indien gelet op de aard van de klacht het niet mogelijk is, of als afhandeling van de klacht niet naar tevredenheid is verlopen, kan men een beroep doen op de klachtenregeling.

Samengevat zijn de volgende stappen beschreven:

1. Naar de interne vertrouwenspersoon;
2. Naar de externe vertrouwenspersoon;
3. Naar de landelijke klachtencommissie.

De scholen zijn aangesloten bij de landelijke klachtencommissie.

Er zijn in 2024 geen klachten ingediend, hierbij het verslag van de externe vertrouwenspersoon:

In het afgelopen kalenderjaar ben ik vier keer gebeld door dezelfde ouders/verzorgers van een kind van een basisschool. Zowel de eerste als de laatste keer heb ik gesproken met beide ouders/verzorgers, de twee tussenliggende keren belde respectievelijk de ene en later de andere ouder/verzorger. Deze gesprekken zijn afgerond en hebben niet geleid tot een melding of een klacht.

Juridische structuur

De school gaat uit van Karakter Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard.

Karakter is opgericht per 1 januari 2017. De vereniging is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer: 40321155. Aan de vereniging zijn geen andere partijen verbonden; de juridische structuur is in het verslagjaar 2024 niet gewijzigd.

Hoe de functies van bestuur en intern toezicht worden uitgeoefend

Het bevoegd gezag draagt zorg voor een scheiding tussen de functies van bestuur en intern toezicht. De wet biedt hierin drie mogelijkheden. Karakter heeft gekozen voor onderbrenging van de functies van bestuur en intern toezicht in twee verschillende organen. De functie van bestuur is bij het college van bestuur (i.c. bestuurder) belegd en de functie van intern toezicht is statutair belegd bij de raad van toezicht ('het intern toezichtsorgaan').

Welke organen daartoe zijn ingesteld

Het dagelijks bestuur van de vereniging wordt gerealiseerd door een college van bestuur. Het intern toezicht door een daartoe door de algemene ledenvergadering benoemde raad van toezicht.

Wie deel uitmaakt van de betreffende organen

Zie hiervoor 3.3. en 3.4.

Wie welke taken heeft

Het college van bestuur heeft tot taak het besturen van de vereniging. De raad van toezicht is belast met het houden van intern toezicht.

Wat de werkwijze is

Het bevoegd gezag concentreert zich op haar kerntaak: besturen (het nemen van beleidsbeslissingen). Besturen is een middel om bij te dragen aan het realiseren van kwalitatief hoogwaardig onderwijs op de scholen van Karakter. Op het beleid en de uitvoering daarvan wordt toegezien door de raad van toezicht. De raad van toezicht wordt door de ALV van de vereniging benoemd.

Ontwikkelingen op het gebied van governance

De structuur is dit jaar ongewijzigd. Jaarlijks evalueert de raad van toezicht haar eigen werkwijze, alsmede de governance-structuur. Er is op basis van deze evaluatie bij bestuur en raad van toezicht geen reden om de governance aan te passen. In 2021 heeft de raad van toezicht besloten om zich in haar werkwijze te laten begeleiden door het VGS in de persoon van Marco van Ekeveld. In 2022 zijn hiervoor een aantal trainingsmomenten uitgevoerd. In de vergadering van september is de nieuwe werkwijze vastgesteld op basis van de code Goed Bestuur. In de loop van 2022 en begin 2023 is het governance-handboek van de raad van toezicht vastgesteld en in gebruik genomen.

Code Goed Bestuur

Code Goed Bestuur Primair Onderwijs

Karakter is lid van de brancheorganisatie voor het primair onderwijs, de PO-Raad. Zoals alle leden van de PO-Raad, heeft Karakter de nieuwe Code Goed Bestuur Primair Onderwijs (versie 2022)

vastgesteld. In deze code zijn basisprincipes vastgelegd omtrent professionaliteit van bestuurders en managers in het primair onderwijs. De code wordt gehanteerd als leidraad. Jaarlijks wordt in dialoog met de raad van toezicht gekeken of de organisatie voldoet aan de in de code gestelde rechtmatigheid.

Bestuur en raad van toezicht zijn van mening dat de code genoegzaam wordt nageleefd.

Afwijking van de code en motivatie waarom is afgeweken hiervan

Zoals eerder in het verslag is vermeld, is de heer Egas naast bestuurder ook directeur van een van de instellingen van Karakter. Beide functies zijn parttime. De motivatie voor deze keuze is dat er op deze werkwijze een krachtige relatie bestaat tussen de inhoud en de dagelijkse praktijk van de werkvloer en het bestuur van de vereniging. Het risico van 'bevoordeling' van deze instelling en te milde bejegening wordt geneutraliseerd door een transparante verantwoording, zowel van middelen, als van de kwaliteit van de instelling.

Integriteit

De vereniging hanteert een integriteitscode. Deze is vastgesteld in de vergadering van directeuren en de raad van Toezicht. De code is vrijwillig, doch niet vrijblijvend.

1.3 Identiteit

Toegankelijkheid & toelating

De Karakterscholen hanteren een open toelatingsbeleid. De scholen zijn toegankelijk voor al kinderen, waarvan de verantwoordelijke personen aangeven de identiteit van de scholen te respecteren. In de praktijk betekent het dat kinderen uit diverse denominaties gezamenlijk opgroeien, maar wel een gelijk aanbod krijgen van onderwijs en waarden/normen conform de identiteit van de scholen.

Onze identiteit laat zich kort omschrijven met de tekst van de grondslag van de vereniging, onderwijs op basis van de Bijbel, volgens de uitleg van de drie formulieren van enigheid. Met andere woorden we nemen de tekst van de Bijbel, zoals die tot ons komt, voor waar en onfeilbaar aan.

Op basis van genoemde grondslag worden leraren benoemd en vragen we ouders deze te respecteren.

Geografische gebieden en afnemers

De Alblasserwaard in de provincie Zuid-Holland is het voedingsgebied van onze scholen. Het betreft met name de gemeenten Molenlanden, Sliedrecht, Alblasserdam, Papendrecht en Hardinxveld-Giessendam.

Projecten

In 2024 is Karakter gestart met het Doe-Lab! Een project waarmee Karakter voor kinderen met een praktische intelligentie een plek heeft gecreëerd, waarin deze groep leerlingen door middel van praktisch onderwijs op een externe locatie les ontvangt.

Een tweede project van Karakter is de Onderwijs Behandelgroep. Een combinatie van jeugdzorg en onderwijs voor geïndiceerde leerlingen. Voor dit project is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de gemeente Molenlanden, zorgaanbieder Eddee en Karakter. De kosten voor deze groep worden voor wat jeugdzorg betreft bekostigd door de gemeente.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Maatschappelijke ontwikkelingen gaan onze vereniging niet voorbij. De scholen krijgen in toenemende mate te maken met cliëntgedrag van ouders, ontwrichte gezinnen, toename van pleegzorg en individualisering.

Lokaal is er intensief contact met de gemeente Molenlanden over de huisvesting en het lokaal onderwijsachterstandenbeleid. Voor de toekomst van de huisvesting van de scholen is er een IHP vastgesteld dat inmiddels in een uitvoeringsprogramma wordt uitgerold. Voor de School met de Bijbel in Bleskensgraaf is een uitzondering in het IHP gemaakt, in verband met eerder gemaakte afspraken.

2. Verantwoording beleid

Dit hoofdstuk bevat de verantwoording over het beleid van het bestuur. Het is opgedeeld in vier paragrafen over de verschillende beleidsterreinen: Onderwijs & kwaliteit, Personeel & professionalisering, Huisvesting & facilitaire zaken, en Financieel beleid. Het hart van deze paragrafen wordt gevormd door de verantwoording over de gestelde doelen, het behaalde resultaten en de mogelijke vervolgstappen. De laatste paragraaf van dit hoofdstuk gaat in op de risico's en risicobeheersing.

2.1 Onderwijs en kwaliteit

Onderwijskwaliteit

Definitie

Onderwijskwaliteit verwijst naar de mate waarin het onderwijs effectief en doelgericht bijdraagt aan de ontwikkeling van leerlingen. Dit omvat niet alleen leerprestaties, maar ook de brede vorming van leerlingen op cognitief, sociaal-emotioneel en motorisch gebied. Goede onderwijskwaliteit draagt bij aan de welbevinden en motivatie van leerlingen en zorgt ervoor dat zij optimaal worden voorbereid op hun toekomst.

De kwaliteit van het onderwijs wordt beïnvloed door verschillende factoren, zoals de didactische en pedagogische vaardigheden van leerkrachten, de mate van differentiatie in de klas en de effectiviteit van klassenmanagement. Daarnaast spelen de onderwijsvisie van de scholen van Karakter (concepten), de samenwerking met ouders en de ondersteuning van het schoolleider een belangrijke rol.

Het bestuur houdt zicht op de kwaliteit met behulp van:

- Het kwaliteitszorgsysteem 'Successpiegel'. Zie hiervoor de nota 'Kwaliteitsbeleid'.
- De managementgesprekken met de directeuren, 10 per jaar.
- Het jaarlijks bezoeken van een aantal groepen per school, gesprekken met leerkrachten en IB-ers
- De managementrapportages onderwijsopbrengsten 2 maal per jaar, midden en eindtoetsen. Karakter maakt gebruik van LIB van Cito voor alle scholen
- Bespreking van de eindtoetsen IEP en Cito jaarlijks

Onderwijskwaliteit borging, en verantwoording

Eens per vier jaar wordt in dialoog het SPB opgesteld met de doelen voor de aangegeven vier jaar. Deze ambities en doelen worden geoperationaliseerd in de zogenaamde jaarplannen. Het jaarplan wordt jaarlijks geëvalueerd op het directieoverleg, de RvT en de GMR.

De evaluaties vormen samen met de Bestuursrapportages de verantwoordingsdocumenten richting de toezichthouders.

Doelen en resultaten

I Identiteit

Doel 1	Karakter zet in op de vorming en toerusting van medewerkers.
Uitvoering en planning	In het schoolplan beschrijven de schoolteams de acties van de schoolleiding in het kader van vorming en toerusting. Bij openingen van vergaderingen en bijeenkomsten wordt uit de Bijbel de verbinding gelegd naar de dagelijkse praktijk in de pedagogiek. Het bestuur organiseert tweejaarlijks een bijeenkomst met alle medewerkers van Karakter, waarbij vorming en toerusting het doel is.
Middelen	Karaktercongres, kosten 15K
Tussenevaluatie	Vooralsnog is het lastig om een conferentie te organiseren. Aan de verhouding tussen de kosten en het daadwerkelijke effect wordt vooralsnog getwijfeld.
Evaluatie	Afgerond

Doel 2	Karakter formuleert beleid voor de vorming van kinderen. In het onderwijsprogramma wordt planmatig aandacht gegeven aan mediaopvoeding en seksuele opvoeding.
Uitvoering en planning	In het schoolplan/jaarplan wordt het beleid van de vereniging op dit punt opgenomen. De scholen maken gebruik van een methode voor seksuele ontwikkeling die passend is bij de identiteit van de school. In de cursusjaren 2023-2025 vindt er oriëntatie en implementatie plaats.
Middelen	Budget school
Tussenevaluatie	In de schoolplannen hebben de scholen beleidsvoornemens opgesteld op het gebied van media en seksuele opvoeding.
Evaluatie	Afgerond

Doel 3	Leerlingen in de bovenbouw worden bewust gemaakt van en toegerust tot het staan als christen in de 21e-eeuwse wereld.
Uitvoering en planning	In het schoolplan formuleren de schoolteams de toerusting van de bovenbouwleerlingen en hoe die wordt vormgegeven. In het cursusjaar 2024-2025 worden de plannen afgerond.
Middelen	Budget school
Tussenevaluatie	Er is een PLT 21 ^e -eeuwse vaardigheden aan de slag om de scholen te bedienen met goede voorstellen.
Evaluatie	Mei 2025

II Onderwijskwaliteit

Doel 4	Op de scholen van Karakter staat vakmanschap centraal in de ontwikkeling van de teams.
Uitvoering en planning	-Met de directeuren wordt dieper doorgesproken over de inhoud van het vakmanschap, door middel van artikelen en literatuur. -Het samenwerkingsverband Driegang organiseert een leergang 'de leraar centraal' voor IB-ers en directies. -Aan alle medewerkers wordt het onlinepakket van E-wise aangeboden. -Alle medewerkers maken een Persoonlijke Ontwikkelingsplan waarin de persoonlijke leerdoelen gekoppeld worden aan het schoolbeleid.
	Vakmanschap is gedurende de hele planperiode aan de orde.
Middelen	PM
Tussenevaluatie	Iedere school heeft zijn eigen professionaliseringsplan. Het project van het SWV is afgerond (de leraar centraal). De IB-ers van Karakter hebben deze training gevolgd.
Evaluatie	Afgerond

Doel 5	In de persoonlijke professionalisering van iedere medewerker komt het begrip vakmanschap aan de orde.
Uitvoering en planning	In het Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP) wordt per medewerker het begrip vakmanschap opgenomen en benoemd hoe het vakmanschap ontwikkeld en/of geborgd wordt. Vakmanschap betekent in ieder geval dat er levenslang geleerd blijft worden. Ieder jaar krijgt het POP aandacht.
Middelen	Nascholingsbudget school
Tussenevaluatie	In april/mei 2024 zijn de externe audits afgerond. De directies hebben de rapportage ontvangen en verwerkt in verbeterplannen. Voor het vakmanschap is een belangrijk punt gesignaleerd: ken je populatie. De directeuren ontwerpen een format waarin het voor leraren inzichtelijk welk aanbod de populatie van de school behoeft.
Evaluatie	Augustus 2025

Doel 6	Op verenigingsniveau zoeken we kansen om het vakmanschap te vergroten.
Uitvoering en planning	Samen leren en ontwikkelen is aantoonbaar effectief. Karakter kan nog groeien in het samen leren van schoolteams en individuele leerkrachten. Het beleid van de komende jaren is erop gericht om de expertise van de scholen en de specialisten beter in kaart te brengen. Als directies, teams en individuele leerkrachten vragen hebben, moet de eerste lijn binnen de vereniging gezocht worden. De eerste aanzet voor samen leren en ontwikkelen wordt opgepakt in het cursusjaar 2023-2024.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Er is een nota PLT besproken en vastgesteld door bestuur en RvT. Langs de lijnen van deze nota wordt de samenwerking tussen de scholen georganiseerd en verantwoord.

Evaluatie	Augustus 2025
-----------	---------------

Doel 7	Op de scholen van Karakter staat het 'kennen' van de kinderen centraal als één van de belangrijkste kenmerken van vakmanschap.
Uitvoering en planning	Zicht op leerlingen is een belangrijke vaardigheid voor leerkrachten. Het echt kennen van de leerling gaat verder dan observeren en volgen. Een belangrijke vaardigheid is het voeren van kindgesprekken, het doorlopend zoeken van contact met de leerling. Vanuit de gesprekken en informele contacten het kind 'begrijpen'. Schoolteams en directies voeren over bovenstaande uitgangspunten het gesprek en stellen met elkaar beleid vast waarin kindgesprekken een vast onderdeel wordt van de jaaragenda.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	De kindgesprekken zijn op alle scholen ingevoerd.
Evaluatie	Afgerond

Doel 8	De schoolleiders beschrijven in hun persoonlijk ontwikkelingsplan waar ze zich de komende periode in willen ontwikkelen in het kader van leiderschap.
Uitvoering en planning	Leiderschap is een wezenlijk onderdeel van de taak van schoolleiders. De directeuren van Karakter beschrijven ieder voor zich waarop ze het persoonlijk leiderschap willen ontwikkelen. Leiderschap heeft de hele planperiode aandacht. In het eerste jaar vindt er een oriëntatie plaats, in de jaren daarna het uitwerken van de plannen en implementeren.
Middelen	PM
Tussenevaluatie	Het POP voor directeuren is nog niet geëffectueerd. Komend jaar gaat dat gebeuren.
Evaluatie	Mei 2025

The
LeaderinMe™
 hier gebeurt het

Doel 9	Karakter stimuleert en faciliteert de ontwikkeling van leiderschap en monitort deze ontwikkeling.
--------	---

Uitvoering en planning	In de plannen die ontwikkeld worden rondom leiderschap wordt beschreven welke doelen er bereikt gaan worden en hoe het bestuur de ontwikkeling op het gebied van leiderschap kan volgen. Scholen kunnen hierbij gebruik maken van de 7 gewoonten van Covey. Voor de planning zie doel 8.
Middelen	PM
Tussenevaluatie	Leiderschap wordt expliciet aan de orde gesteld worden in het komende cursusjaar, middels beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming.
Evaluatie	Mei 2025

Doel 10	Leiderschap beperkt zich niet tot de schoolleiders, op alle niveaus is leiderschap nodig: voor de klas, in teams en bovenschools.
Uitvoering en planning	Het thema leiderschap werkt door op alle niveaus in de scholen. Leiderschap betekent verantwoordelijkheid nemen, waar dat nodig is en verwacht wordt. In de plannen van de scholen krijgt leiderschap vorm door het stellen van doelen en het uitvoeren van taken. Voor de planning zie doel 8
Middelen	PM
Tussenevaluatie	Zie 9
Evaluatie	Tussenevaluatie mei 2024.

Doel 11	Op alle scholen van Karakter is de kwaliteitscultuur volgens de definitie van de Onderwijsraad terug te zien.
Uitvoering en planning	<i>Onderwijskwaliteit vormt de basis voor de bijdrage die het onderwijs op langere termijn levert aan brede welvaart, talentontwikkeling, arbeidsmarktpotentieel, sociale cohesie, economische waarde, gezondheid en welzijn.</i> In het SBP is deze definitie opgenomen. In de schoolplannen hebben de directies deze zin vertaald naar de schoolpraktijk. Binnen Karakter ligt de nadruk meer op talentontwikkeling, sociale cohesie, gezondheid en welzijn, minder nadruk krijgen de begrippen brede welvaart, economische waarde en arbeidsmarktpotentieel. In de loop van de komende vier jaren worden de begrippen toegepast in de onderwijspraktijk. Met de directies wordt afgesproken hoe we dit doel gaan monitoren er is immers sprake van een cultuurdoel.
Middelen	120 K per jaar. (10 K, huur, 80 K personeel, 10 K leermateriaal (publieke middelen). Leerling vervoer 20 K (kosten bus, afschrijving, onderhoud, brandstof, privaat)
Tussenevaluatie	De vorming van het Doe-lab (start december) geeft vorm aan de talent-ontwikkeling van kinderen met een praktische intelligentie.
Evaluatie	Mei 2025

Doel 12	Het bestuur en de directies ontwikkelen een programma waarin de kwaliteitscultuur bevorderd wordt, waarvoor concrete doelen gesteld worden en vastgelegd wordt hoe dit uitgevoerd gaat worden.
---------	--

Uitvoering en planning	In mei 2024 heeft Karakter een programma gereed waarin kwaliteitscultuur beschreven is en vertaald naar operationele doelen. Dit programma is geënt op de literatuur rondom professionele cultuur.
Middelen	5K
Tussenevaluatie	In april/mei zijn er audits gehouden. Kwaliteitscultuur (SKA 2, inspectiekader), maakte daar een belangrijk onderdeel van uit. De conclusie van het bestuur is, dat de kwaliteitscultuur versterking behoeft. In 2024-2025 wordt het document 'kwaliteitscultuur Karakter' opgesteld en uitgewerkt.
Evaluatie	Afgerond

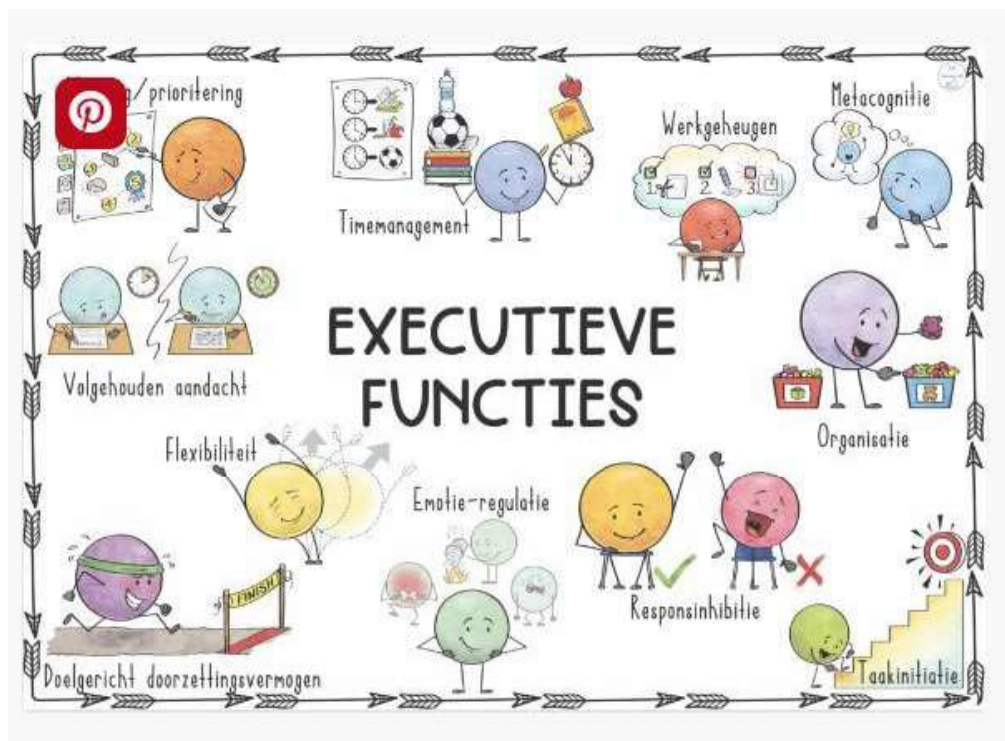

Doel 13, 14, 15 en 16	We stimuleren op onze scholen motivatie door pedagogische afstemming. Dat betekent dat je als leraar afstemt op de behoefte aan relatie, competentie en autonomie. - De leraar moet zorgen voor een goede relatie met de leerlingen (14) - We stemmen op onze scholen de instructie en de lesstof zodanig op de leerlingen af dat ze zich competent voelen.
	- We organiseren ons onderwijs zo, dat leerlingen regie en eigenaarschap ervaren over hun eigen leerproces. Deze afstemming op de basisbehoeften zorgt voor een duurzame intrinsieke motivatie.
Uitvoering en planning	In de schoolplannen van de scholen van Karakter is opgenomen dat leraren intentioneel handelen met het oog op afstemming op de individuele leerling en de groep. De begrippen relatie, competentie en autonomie zijn hierbij onmisbaar. In de eerste twee jaren van de planperiode is het afstemmen van leraren op de behoeften van leerlingen geïmplementeerd.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Is beschreven in de schoolplannen
Evaluatie	Augustus 2025

Doel 17 en 18	Iedere school van Karakter stelt jaarlijks, op basis van analyse, een ambitieus streefniveau vast. Dit streefniveau wordt gedeeld met de teams en als doel voor het jaar neergezet
Uitvoering en planning	Met ingang van de planperiode worden er door iedere school streefdoelen vastgesteld. De directie doet dit in samenspraak met de IB. De doelen worden op de eerste bijeenkomst van te team in het nieuwe cursusjaar gepresenteerd. De streefdoelen zijn SMART geformuleerd en onderbouwd op basis van voorgaande resultaten en de populatie van de school.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Het opstellen van streefdoelen is nadrukkelijk een taak die opgepakt is door de IB-ers. Het doel is om dit cursusjaar streefdoelen op te stellen op basis van de Referentiedoelen.
Evaluatie	Augustus 2024

Doel 19	Op onze scholen willen we de aandacht van maken verplaatsen naar leren.
Uitvoering en planning	Van maken naar leren is een fundamentele stap. Uit de sterkte-zwakte analyse is gebleken dat er nog veel gemaakt wordt op onze scholen, maar dat het leren-leren onderbelicht is. Leren leren is dat kinderen leren wat er allemaal bij komt kijken om op de makkelijkste en efficiëntste manier te leren. Hiervoor zijn de executieve functies (zie afbeelding) van belang. Op onze scholen gaan we structureel aandacht besteden aan deze functies. De teams beschrijven dat in het schoolplan/jaarplan. In de cursusjaren 2023-2025 worden de executieve functies geïmplementeerd in het curriculum van de school.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Dit is beschreven in de schoolplannen
Evaluatie	Mei 2025

Doel 20	De scholen van Karakter maken gebruik van de leertheorieën om het onderwijs vorm te geven.
Uitvoering en planning	Om leerkrachten bewust te maken van de manier waarop instructie gegeven wordt, is kennis van de diverse leertheorieën noodzakelijk. Wanneer welke theorie ingezet wordt en waarom, zijn vragen die behoren bij professioneel handelen. Teams maken zich deze theorieën in de komende planperiode eigen, door middel van onderzoek en training. De directies van de scholen faciliteren deze zoektocht en implementeren de leertheorieën in het schoolcurriculum
Middelen	Schoolbudget
Tussenevaluatie	Is onder de aandacht, maar nog lang niet afgerond.
Evaluatie	Juni 2026

Doel 21	Kinderen worden zichtbaar betrokken bij het leerproces en uitgedaagd om groei te behalen, met behoud van welbevinden en de juiste aandacht voor waarden en normen.
Uitvoering en planning	Zichtbaar leren ¹ is voor kinderen niet vanzelfsprekend. Voor leraren is het een taak om voor de kinderen duidelijk te maken wat en hoe er geleerd wordt. Met de teams worden afspraken gemaakt hoe zichtbaar leren geïmplementeerd wordt.
Middelen	Schoolbudget

¹ Leren zichtbaar maken betekent dat leerlingen weten wat ze aan het leren zijn. Het leren voor een cijfer of een toets is minder relevant, de leerlingen leren omdat ze weten waar ze naar toe willen en welke volgende stappen daarvoor nodig zijn. Daarmee kunnen leerlingen eigenaar zijn van hun leerproces.

Tussenevaluatie	Ligt ter bespreking op teamniveau
Evaluatie	Juni 2026

Doel 22	Aan het einde van de planperiode is burgerschap een niet meer weg te denken onderdeel van het curriculum op de scholen van Karakter.
Uitvoering en planning	Burgerschap is een niet meer weg te denken onderdeel van het curriculum aan het worden. Vanuit de identiteit van Karakter zal hier vorm aangegeven moeten worden. Schoolteams gaan hierover met elkaar in gesprek en ontwerpen in het eerste jaar van de planperiode een proeve van de doelen en een begin van uitwerking in de dagelijkse lespraktijk. De scholen maken hierbij gebruik van de matrix van het SLRO, waarin de betrokken ontwikkelingsgebieden samenkomen en het een overzichtelijk en behapbaar leerplan wordt.
Middelen	Schoolbudget
Tussenevaluatie	Er is een PLT ingericht dat de visie op burgerschap heeft voorbereid. De visie ligt nu bij de schoolteams ter bespreking.
Tussenevaluatie	Er is een PLT burgerschap aan het werk. Inmiddels heeft dit team een visie aangeleverd aan de scholen, ter bespreking en vaststelling door de scholen.
Evaluatie	Tussentijdse evaluatie mei 2024, eindevaluatie mei 2025

Doel 23	Burgerschap wordt gerealiseerd in dialoog met alle betrokken gremia van de vereniging.
Uitvoering en planning	Burgerschap staat niet op zichzelf, maar komt tot stand in samenspraak met ouders, kerken, zorginstellingen, gehandicaptenorganisaties ev. Het is aan de schoolteams om het goede gesprek te organiseren en de uitkomsten mee te nemen in de plannen voor burgerschap.
Middelen	Geen

Tussenevaluatie	De planning is dat de scholen eerst hun visie vaststellen en daarna deze visie delen ter bespreking met de stakeholders. De RvT en de GMR zijn in het voortraject meegenomen. De reflecties van beide gremia zijn verwerkt in de visie.
Evaluatie	Mei 2024

Doel 24	Op de scholen van Karakter werken we proactief samen met ouders.
Uitvoering en planning	Ouders ² zijn de eerste opvoeders van de kinderen die aan de zorg van onze scholen worden toevertrouwd. Het is van fundamenteel belang dat er een goede verstandhouding is tussen ouders, leraren en directies. Ouders worden (te) vaak achteraf geïnformeerd. Karakter streeft ernaar om ouders niet te verrassen maar meer proactief te betrekken bij het opstellen en uitvoeren van plannen. In de zorgstructuur van de scholen wordt de oudercomponent in een vroeg stadium ingevoegd.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Karakter heeft een beleidsstuk in voorbereiding. De eerste stap is dit document voor te leggen aan de directeuren. Daarna aan de GMR en de schoolteams.
Evaluatie	Mei 2025

Doel 25	Op onze scholen wordt er meer dan alleen op de contactavonden contact gezocht met ouders.
Uitvoering en planning	Scholen zoeken naar mogelijkheden om buiten de reguliere contactavonden contact met ouders te hebben. Hiervoor kunnen diverse middelen ingezet worden, waardoor de betrokkenheid bij school en het leren bevorderd wordt.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Dit doel wordt betrokken in het beleidsdocument dat in concept gereed is.
Evaluatie	Mei 2025

Doel 26	De tevredenheid van de ouders over de samenwerking met school is gelijk of hoger dan 8 op een schaal van 10.
Uitvoering en planning	Scholen blijven alert op de tevredenheid van ouders. Per schoolteam wordt bekeken hoe de tevredenheid van ouders is en of er een trend zichtbaar is in de loop van de jaren. Het is voor ieder team een uitdaging om de score te verbeteren of op het hoge niveau te houden.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Na implementatie van het beleid, zal er gemeten worden.
Evaluatie	Tweejaarlijks met de Successpiegel

² In de term ouders, worden verzorgers ook bedoeld.

Doel 27	In 2026 willen we dat alle scholen van Karakter SAM-gecertificeerd zijn.
Uitvoering en planning	Samen opleiden is één van de belangrijke speerpunten van Karakter. Aan het einde van de planperiode zijn alle scholen van Karakter gecertificeerde SAM-scholen.
Middelen	Schoolbudget
Tussenevaluatie	In oktober 2024 wordt De Wegwijzer gecertificeerd. De SmdB Bleskensgraaf is door personele wisseling (2 schoolleiders zijn elders gaan werken) op achterstand geraakt. Er is een nieuwe schoolleider gestart. Mogelijke certificering in 2025. Dit geldt ook voor De Zaaier, Eben-Haëzer en De Fakkel.
Evaluatie	Mei 2026

Doel 28	In de komende strategische periode wordt het onderwerp samen professionaliseren verder uitgediept.
Uitvoering en planning	Karakter stimuleert het creëren van een professionele cultuur op iedere school. De directeuren zijn de eigenaar van deze opdracht en schrijven een plan waarin duidelijk wordt gemaakt hoe de professionele cultuur door de schoolleiding wordt ingezet als middel om teams verder te brengen.
Middelen	Schoolbudget
Tussenevaluatie	Aan dit doel is nog niet gewerkt.
Evaluatie	Mei 2027

Doel 29	De scholen van Karakter nemen de 21e-eeuwse vaardigheden op in de schoolplannen voor de komende periode.
Uitvoering en planning	Alle schoolteam hebben in hun schoolplan/jaarplan de 21 ^e -eeuwse vaardigheden beschreven.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Er is een PLT aan de slag om voorstellen te doen naar de teams.

Evaluatie	Mei 2025
-----------	----------

Doel 30	Voor wat betreft de 21e-eeuwse vaardigheden nemen we in die plannen meetbare normen op.
Uitvoering en planning	Schoolteams denken met elkaar na over meetbare (streef-) doelen voor de 21 -eeuwse vaardigheden.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Zie 29
Evaluatie	Mei 2025

Doel 31	De scholen van Karakter borgen goede resultaten om vanuit die positie te verbeteren.
Uitvoering en planning	De scholen van Karakter scoren qua referentieniveaus gemiddeld en bovengemiddeld. Schoolteams stellen met elkaar vast waar ze beter in kunnen worden.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Het bestuur, de directies en het IB-netwerk van Karakter zijn bezig met het opstellen van een gezamenlijke monitor, waarbij op schoolniveau streefdoelen kunnen worden vastgesteld, middels een doorrekening van de Referentieniveaus naar groep 3. Met andere woorden het streefniveau (% 1 S) dat door de school vastgesteld wordt, is leidend voor het meten van de resultaten vanaf eind groep 3. De scholen streven naar 100% 1F (exclusief de OPP's) en minimaal 65% 1 S.
Evaluatie	Tussentijdse en eindevaluaties Cito

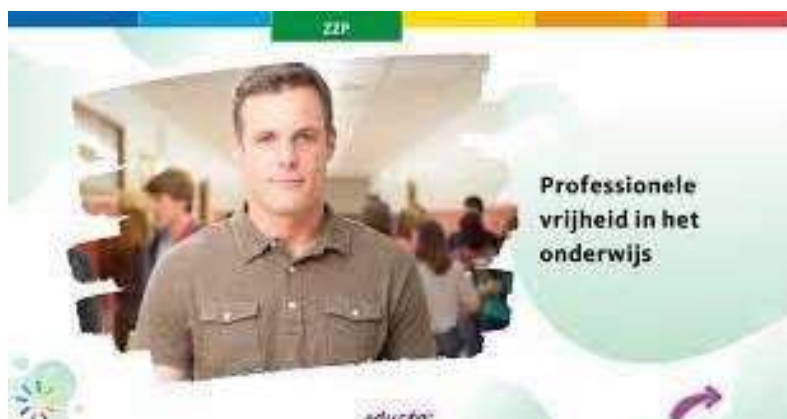
Doel 32	De scholen besteden blijvende aandacht aan de basisvaardigheden
Uitvoering en planning	Naast alle acties die er op het bord van de scholen ligt, moet de focus blijven liggen op de basisvaardigheden van de leerlingen.
Middelen	Door middel van het leerlingvolgsysteem en de groeiscoringen van leerlingen vinden tweejaarlijks besprekingen plaats om de resultaten te analyseren en verbeteracties te bespreken en in te zetten.
Tussenevaluatie	Dit is praktijk.
Evaluatie	Twee keer per jaar door middel van de evaluaties LVS.

Doel 33	Op Karakterniveau zijn de teams meer betrokken bij beleidsontwikkeling.
---------	---

Uitvoering en planning	Het strategisch beleidsplan is gerealiseerd door eerst een discussiestuk aan de teams voor te leggen. Deze nota is besproken en de resultaten zijn verwerkt in het SBP. Terugkijkend zat daar zoveel sturing in, dat het eigenaarschap van teams betrekkelijk was. Bij nieuwe beleidsinitiatieven verdient het de voorkeur om zonder sturing ideeën op te halen bij de teams en die mee te nemen in het beleid.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Beleidsdocumenten die de onderwijspraktijk direct raken, worden met teams, of PLT's besproken, of voorbereid. Voorbeeld: Burgerschap.
Evaluatie	Mei 2026

Doel 34	Door middel van instrumentarium worden gezamenlijk doelen opgesteld en breed draagvlak gecreëerd.
Uitvoering en planning	Karakter gaat een instrumentarium ontwikkelen waarmee in de beleidsvoorbereiding de rol van teams wordt geformaliseerd.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Er is nog niet aan dit doel gewerkt. Het idee is om hiervoor een protocol te ontwikkelen.
Evaluatie	Mei 2027

Doel 35	Binnen de vereniging zal de professionele vrijheid scherper gedefinieerd zijn en wordt daarnaar gehandeld.
Uitvoering en planning	Professionele vrijheid vraagt om een precieze formulering. Teams doordenken met elkaar de mogelijkheden en uitdagingen die professionele vrijheid biedt. Het team legt die afspraken vast in een document.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Er is een statuut opgesteld in 2019. De formuleringen in het statuut vragen om een aanscherping. Gekozen zal worden voor een drieslag waarin duidelijk is wat on-onderhandelbaar is, wat discussie over kan zijn, of wat een vrije kwestie is.
Evaluatie	Mei 2025

III Bedrijfsvoering

Doel 36	Aan het einde van de planperiode zitten alle kinderen in een frisse school. Hiervoor worden met de gemeente Molenlanden afspraken gemaakt, het zij in een nieuw gebouw, of in het huidige gerenoveerde gebouw.
Uitvoering en planning	Met het gemeentebestuur onderhandelt het CvB over de vereiste kwaliteit van de onderwijshuisvesting van de scholen van Karakter. Het bestuur stelt een notitie op waarin voor elk gebouw een te voeren strategie richting de gemeente bepaald wordt. Met deze gedragen visie (GMR, DO, RvT) gaat het bestuur aan de slag.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Met de gemeente wordt stevig onderhandeld over dit punt. In juli 2024 heeft er weer een overleg (OOGO) plaats gevonden met de gemeente over de twee criteria frisse school en bijna energie neutraal (Beng). Tijdens dit overleg is het herijkte IHP vastgesteld. Voor de eerste vier jaren wordt er geen van de schoolgebouwen vervangen door nieuwbouw. Voor de SmdB wordt er na vaststelling een haalbaarheidsonderzoek gestart.
Evaluatie	Mei 2025

Doel 37	In de komende periode wordt er in alle schoolgebouwen van Karakter gewerkt aan duurzame oplossingen voor het energiegebruik.
Uitvoering en planning	Aan het einde van de planperiode liggen er op alle daken van onze scholen zonnepanelen en zijn de scholen voor zover dat realistisch is goed geïsoleerd, gebaseerd op advies van een extern bureau. Bezuinigd wordt er op verlichting door middel van LED.
Middelen	200K
Tussenevaluatie	De Zaaier, De Schakel, De Wegwijzer en de SmdB hebben zonnepanelen op het dak. Voor de Eben Haëzer en De Fakkel wordt er over nagedacht in het najaar van 2024.
Evaluatie	Mei 2026

Doel 38	Over de schoolpleinen wordt nagedacht in het kader van vergroening van de pleinen.
Uitvoering en planning	Schoolpleinen bestaan voor een groot gedeelte uit betontegels. Onderzocht gaat worden, welke mogelijkheden er zijn om de pleinen te vergoenen en klimaat adaptief en hittebestendig te maken. Voor iedere school wordt een plan gemaakt om de pleinen te vergroenen.
Middelen	200K
Tussenevaluatie	Er is inmiddels één schoolplein vergroend (De Schakel). Voor de Eben-Haëzerschool worden plannen ontwikkeld.
Evaluatie	Mei 2026

Doel 39	Karakter heeft een positief imago in de regio, staat bekend als een samenwerkende organisatie.
Uitvoering en planning	In de communicatie heeft Karakter een open samenwerkende houding. Met jeugdzorg, kerken, gemeente, bibliotheek, samenwerkingsverband, kinderopvangorganisaties etc. voert het bestuur gesprekken in het belang van kinderen en de organisatie.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Voortdurende taak van het bestuur.
Evaluatie	Jaarlijks middels de Bestuursrapportage.

Doel 40	Karakter zoekt verbinding met partners om samen op te trekken in het belang van kinderen.
Uitvoering en planning	Karakter streeft ernaar om met alle betrokken maatschappelijke organisaties goede contacten te onderhouden.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Zie 39
Evaluatie	Bestuursrapportage

Doel 41	Karakter neemt initiatieven om de krachten van de PC-schoolbesturen in de regio te bundelen.
Uitvoering en planning	De fusie die geleid heeft tot de vorming van Karakter is ruim zes jaar geleden geëffectueerd. Het bestuur zoekt tijd en gelegenheid om de banden met de collega besturen van Oud Alblas en Molenaarsgraaf aan te halen en naar de toekomst toe te kijken welke samenwerking vruchtbaar en gewenst is.
Middelen	Geen
Tussenevaluatie	Er heeft een informeel gesprek plaats gevonden met het bestuur van CBS Molenwaard. De besturen van Hoog-Blokland, Giessenburg en Hoornaar hebben een gesprek met Karakter gehad, er is door deze besturen besloten aan te sluiten bij Trivia.
Evaluatie	Bestuursrapportage

Doel 42	Karakter streeft naar het opzetten van Integrale Kindcentra, waarbij Karakter zelf de kinderopvang organiseert.
Uitvoering en planning	Onderwijskundig en pedagogisch streeft Karakter naar Integrale Kindcentra, door middel van het vestigen van een stichting in een moeder-dochter-relatie met de vereniging. Het bestuur bereid een statutenwijziging voor, maakt een plan voor de inrichting en uitvoering van een IKC, te beginnen op de Eben Haëzerschool te Ottoland. Het bestuur benoemt een kwartiermaker om alle randvoorwaarden te organiseren en te regelen.

Middelen	€ 200 K, privaat vermogen
Tussenevaluatie	Mei 2025
Evaluatie	Bestuursrapportage

Overige ontwikkelingen

Door de coronaperiode zijn er lichte achterstanden merkbaar. Middels de extra financiële ondersteuning (NPO) vanuit de overheid werken we aan het inlopen van deze achterstanden. We zetten in op extra individuele begeleiding voor leerlingen die dat nodig hebben, groepsverkleining en aanschaf van materialen.

Toekomstige ontwikkelingen

- In de komende periode gaat het bestuur voortvarend aan de slag met de uitvoering van het SBP.
- Na een grondige evaluatie zet het bestuur het experiment DoeLab! voort.
- Het experiment OBG, (onderwijs behandelgroep) wordt in 2025 voortgezet.
- Het bestuur richt in 2025 een stichting voor kinderopvang op (Sam en Saartje, christelijke kinderopvang) waarbij de mogelijkheden voor voorschoolse educatie worden onderzocht.

Onderwijsresultaten

De onderwijsresultaten van de scholen staan op www.scholenopdekaart.nl.

Onderzoek

Het bestuur stimuleert de medewerkers van Karakter om door middel van masterstudies onderzoek te doen naar de onderwijspraktijk. Eerder onderzoek heeft geleid tot de bevestiging van de hypothese dat het integreren van vakken, leidt tot betere onderwijsresultaten.

Inspectie

Er is regelmatig contact met de inspectie. Het signaleringsinstrumentarium geeft geen seinen af, waardoor de inspectie, behoudens steekproeven, de scholen en het bestuur niet heeft bezocht.

Visitatie

Eenmaal per vier jaar laat het bestuur zich extern beoordelen door een visitatiecommissie van de PO-raad. De laatste keer dat er een visitatie plaats vond was in het kalenderjaar 2023. De komende ronde staat gepland voor 2027. De adviezen van de visitatiecommissie zijn zo veel als mogelijk opgevolgd, in cursief de opvolging, cq de redenen waarom het advies niet is opgevolgd:

- De bestuurder houdt regelmatig klassenbezoeken op alle scholen. De bevindingen koppelt hij terug naar de directeur en de leraar. De commissie acht dat positief; dit duidt op nabijheid, gezien worden en betrokkenheid. Dit kan echter ook gezien worden als 'plaats nemen op de stoel van de directeur'. commissie adviseert om helder en rolzuiver te zijn over de doelstelling van de klassenbezoeken.

In het kader van het kwaliteitsbeleid en het zicht hebben op 'wat' er in de vereniging speelt blijft het bestuur de groepen bezoeken en contact hebben met de werkvloer. In de terugkoppeling naar de directie wordt de verhouding tussen bestuur en directie zuiver toegepast. Het bestuur toetst wat hij ziet aan de beleidskaders van de vereniging en van de

school (bijv. het schoolplan of het gekozen concept), de directeur maakt gebruik van deze spiegel voor de realisatie van het beleid van de school.

- Tot nu toe heeft de huidige manier waarop de bestuurder verantwoordelijkheid neemt goed gewerkt; de commissie adviseert echter om de verantwoordelijkheden neer te leggen bij de mensen waar het hoort, zo laag mogelijk in de organisatie. Geef mensen de ruimte om een eigen visie te ontwikkelen, geef ze de professionele ruimte.

Naar de opvatting van bestuur hebben schoolteams, directies de volledige ruimte om een eigen visie te ontwikkelen. Bij de opstelling van het SBP "Groeien in vertrouwen" hebben de teams, een positieve invloed gehad bij het opstellen van dit document.

- De complexiteit van het personeelsbeleid vraagt om versterking. Daarnaast wil de bestuurder uitzoeken wat binnen het personeelsbestand nodig is om een volgende stap te zetten. De commissie geeft aan dit in samenwerking met de directeurs van de school uit te werken. HR-expertise is zeer gewenst.

Het bestuur is serieus bezig het HR-beleid te professionaliseren en medewerker aan te stellen die dit werk op gaat pakken.

- De bestuurder onderhoudt contacten met collega-schoolbesturen in de regio. De commissie geeft aan dat de vereniging wellicht gebruik kan maken van de kennis op o.a. het gebied van HR van een ander bestuur. Of een audit kan laten uitvoeren teneinde feedback te krijgen.

Zie hierboven

- De commissie adviseert het gesprek aan te gaan, in ieder geval met de raad van toezicht en de GMR, over een meer brede identiteit. Externe begeleiding hierbij is wellicht aan te bevelen.

De identiteit van de vereniging is vastgelegd in de statuten. Het bestuur is gehouden die te borgen en te bewaren, mits de vereniging een andere koers gaat varen. De commissie heeft niet onderbouwd wat er verstaan moet worden onder een bredere identiteit, naar de opvatting van het bestuur is de identiteit passend en qua breedte voldoende om mee te werken.

- De commissie wijst op het mogelijk risico van nieuwe medewerkers die minder bekend zijn met de 'taal' van de vereniging, met de daarbij behorende religieuze geletterdheid. Dit pleit voor een strikt personeelsbeleid, voor keuzes maken in het aannamebeleid.

Dit advies wordt overgenomen

- De commissie adviseert om de dialoog met de werkvloer op gang te brengen op een manier die past bij de medewerkers. Zet mensen aan het denken; neem de mensen mee in de ontwikkeling.

Dit advies wordt overgenomen

- Ga meer procesgericht te werk; treedt bijvoorbeeld wat meer uit de initiatieffase en geef dat over aan een directeur; of laat het directieoverleg voorzitten door een directeur. De directeurs krijgen dan de kans om zich wat sterker te positioneren en de bestuurder doet een stapje achteruit. De wens voor een meer procesgerichte aanpak in de communicatie is geuit; informatie over de tussenstappen in het ontwikkelen van beleidsdocumenten (bijv. de notulen van GMR vergaderingen naar de MR) wordt gemist. Mensen willen meegenomen worden in beleidsvoorbereiding.

Het bestuur is in veel gevallen de initiatiefnemer van nieuw beleid op verenigingsniveau. De aanbeveling het directieoverleg voor te laten zitten met wisselende personen wordt niet overgenomen. Het lastige aan dit punt is dat de agenda, de verslaglegging en de voortgang

belegd zijn bij het bestuur. Naar de opvatting van het bestuur zijn de processen uiterst transparant en worden de stappen zuiver genomen. Het is daarom opmerkelijk dat als voorbeeld de notulen van de GMR genomen wordt. Dit gremium is in principe niet beleidsvormend, maar reflectief en gaat uiteraard zelf over de verspreiding van haar notulen.

- Een goede infrastructuur voor informatiemanagement (transparantie) kan helpen als blijkt dat er te weinig wordt vastgelegd m.b.t. de ontwikkelingen binnen de organisatie.
Het bestuur is transparant in het verspreiden van de informatie, het moet idd blijken waarin er niet transparant gewerkt is.
- De commissie adviseert om de structuur met de Algemene Ledenvergadering eens ‘tegen het licht te houden’.
Dit punt hoort thuis op de agenda van de RvT.
- De commissie adviseert op te schalen in bestuurlijke kracht om voorbereid te zijn op de toekomst; 0,5 fte is te weinig om de vereniging verder te kunnen brengen. De commissie adviseert een paar scenario’s op te stellen en die te bespreken met een deskundige.
Aan dit punt wordt gewerkt.
- Wees supertrots op het niveau van deze organisatie.
Dat zijn we.
- Wees behoedzaam m.b.t. het vertrouwen binnen de vereniging. Dit kan ook een risico zijn.
Vertrouwen komt te voet en gaat te paard. Dit is zeker een risico en dat wordt door het bestuur onderkend.

Sociale veiligheid

Definitie sociale veiligheid Karakter

Op de scholen van Karakter heerst een veilige en positieve sfeer. Het betekent ook dat de scholen optreden tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongepast gedrag, en deze zoveel mogelijk voorkomt.

De sociale veiligheid staat beschreven in de Veiligheidsplannen van de scholen van Karakter. Bij het opstellen van de het beleid zijn de volgende partijen betrokken: de directies van de scholen, de MR en GMR, de schoolteams en de preventiemedewerkers.

Jaarlijks wordt er op twee manieren de sociale veiligheid gemonitord. In januari/februari wordt de schoolveiligheidsvragenlijst uitgezet. In het najaar oktober/november nemen de scholen de KIB (Kind in Beeld)/WMK (Werken met Kwaliteit) vragenlijst af. Deze vragenlijst en dit expertisesysteem is de opvolging van het programma Zien!

De uitkomsten van de vragenlijsten worden besproken met de schoolteams en de (G)MR. Jaarlijks wordt het rapport van de vertrouwenspersoon gedeeld met de GMR.

2.2 Personeel en professionalisering

Doelen en resultaten

In paragraaf 2.1 zijn de doelen met betrekken tot het personeel en professionalisering opgenomen.

Toekomstige ontwikkelingen

Een primaire taak van het bestuur is om er voor te zorgen dat er voor iedere groep een bevoegde leraar staat. Karakter heeft gelukkig nog geen lerarentekort, op het aantal vervangers na. Karakter wil ook voor de toekomst garanderen dat er voldoende leraren verbonden zijn aan de scholen en wil dit doel bereiken door:

- Leraren vasthouden door goed werkgeverschap.
- Zelf mensen opleiden binnen de vereniging.
- De vervangingspool prioriteit geven en aantrekkelijk maken voor leraren.
- Het onderwijs aantrekkelijk houden, door te werken aan uitdagend en geïnspireerd onderwijs, onderwijsconcepten beproeven en realiseren.

Zaken in het afgelopen jaar met personele betekenis

Het bestuur is genoodzaakt geweest om in 2024 afscheid te nemen van één van de directeurs van een school van Karakter. Inmiddels is er op de betreffende school een interim-directeur benoemd tot de zomervakantie en is de procedure voor de benoeming van een nieuwe directeur opgestart.

In 2024 is er een leraar vervroegd uitgetreden. De daardoor ontstane vacature is vervuld. De vervroegd uitgetreden persoon heeft gebruik gemaakt van de RVU van het bestuur.

Voor het overige zijn er voor alle groepen leraren beschikbaar geweest. De kwetsbaarheid vanwege het lerarentekort wordt vooral gevoeld bij ziektevervangings en het niet kunnen voorzien door vervanging. Er zijn geen leraren gevonden om de invalpool van Karakter te vullen.

Uitkeringen na ontslag

Binnen Karakter is het streven de belangen van teamleden en de ontwikkeling van de scholen optimaal op elkaar af te stemmen. Dit wordt gedaan door middel van het uitvoeren van de gesprekscyclus, als ook door het beleid van de school en de vereniging in nauw overleg met de teamleden vorm te geven en uit te voeren. Indien er zich problemen voordoen, wordt er zo snel als mogelijk hulp ingeroepen of advies aangevraagd bij de bedrijfsarts. In de signalering van mogelijke problemen is de rol van de directeur cruciaal.

In het kader van preventie wordt eens per vier jaar een RI&E afgenomen en eens per twee jaar een Quickscan werkdruk en arbeid. In dit onderzoek wordt geïnventariseerd in welke mate teamleden tevreden zijn over de werkomstandigheden en hoe de werkdruk wordt ervaren.

Als er sprake is van ontslagen handelt het bestuur in principe conform de voorschriften als vermeld in de reglementen van het Participatiefonds. Bij ontslagen die buiten dit kader vallen, bijvoorbeeld ontslag na een kortlopende tijdelijke benoeming, komen de risico's voor rekening van Karakter.

Strategisch personeelsbeleid

Het strategisch personeelsbeleid (zie strategische beleidsplan 'Groeien in vertrouwen' 2022-2026) van Karakter beschrijft dat persoonlijke competenties van leerkrachten worden afgestemd op de

visie en doelen van de vereniging en de onder haar ressorterende scholen en tevens ook op de opgave waar de vereniging met haar scholen voor staat. Het bestuur en de directeuren hebben hiervoor het beleidsplan opgesteld om de ambities met het onderwijs waar te kunnen maken. Hiernaast is strategisch personeelsbeleid een krachtige manier om leerkrachten goed tot hun recht te laten komen. We richten ons als vereniging op aller talenten en de ontwikkeling hiervan. Alleen met gemotiveerd, competent onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel kan Karakter voldoen aan de kwaliteitseisen die nu en in de toekomst aan het primair onderwijs worden gesteld. We verwachten van alle medewerkers een open leerhouding, waarin deelname aan scholingen, trainingen en studiedagen vanzelfsprekend is. Onderwijzend personeel kan de inzetbaarheid en mobiliteit vergroten door zich te scholen.

De arbeidsvoorwaarden van Karakter zijn in overeenstemming met de CAO PO. Conform wet- en regelgeving hebben we aandacht voor vertegenwoordiging van vrouwen binnen de schoolleiding van onze scholen, waarbij we vooral kijken naar de juiste mens op de juiste plaats.

Karakter heeft in haar strategisch beleidsplan 2022-2026 opgenomen dat zij, vanuit de geformuleerde visie, verdere invulling aan het personeelsbeleid wilde geven. Belangrijke aandachtsgebieden binnen het personeelsbeleid waren:

- Strategische personeelsplanning (inzetbaarheid, vervangings- en verzuimbeleid, mobiliteitsregeling, seniorenregeling);
- Ontwikkeling leeftijdsbewust (levensfasebewust) personeelsbeleid (duurzame inzetbaarheid);
- Opleiden en begeleiden nieuwe docenten is samenwerking met Hogeschool De Driestar;
- Scholingsbeleid (organisatie en persoonlijke ontwikkeling);
- Actualiseren functiebouwwerk (OOP'ers in het onderwijsproces; teamleiders, adjunct-directeuren, pedagogen).

Hiermee heeft Karakter zich de afgelopen jaren vooral gericht op deelonderwerpen die het meest acuut om actualisering vroegen. Bij dat beleid zijn de schoolleiders (directieleden, staf), de GMR en het bestuur actief betrokken geweest. De actualisatie van het strategisch beleidsplan, alsook de sectorbrede ambities ten aanzien van het strategisch personeelsbeleid, hebben input gegeven voor de doorontwikkeling van het strategisch personeelsbeleid. Met de schoolleiders en de GMR wordt beleid uitgewerkt voor het strategisch personeelsbeleid van Karakter voor de komende jaren. Hiermee gaan we in 2025 verder aan de slag als uitwerking van het geactualiseerde strategisch beleidsplan.

Progressus

Karakter heeft zich in 2024 aangesloten bij Progressus. Progressus is een unieke onderwijsregio, met een specifieke christelijk-reformatorische identiteit. Dit onderscheidt Progressus van veel andere onderwijsregio's, doordat het zich richt op scholen en opleidingen die deze identiteit delen. Als landelijke regio is Progressus actief in heel Nederland en werken het samen met diverse onderwijsinstellingen.

Samen met verschillende HBO- en MBO-instellingen, het voortgezet onderwijs en het primair onderwijs werkt Progressus aan het creëren van mooie, duurzame banen, bevorderen we de doorstroom en zorgen het voor toegankelijke opleidingen en flexibele inzetbaarheid. We werken

aan samenwerkingen en tools op het gebied van opleiden, werven en begeleiden van docenten in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en mbo.

In 2025 benoemt Karakter een medewerker voor 0,2 FTE om startende leerkrachten te behouden voor het onderwijs en dus vroegtijdige uitstroom te voorkomen.

Banenafpraak (nieuw)

Over dit thema, aangewezen door de Minister van OCW, moet op grond van een besluit van minister Wiersma nadere verantwoording plaatsvinden.

- Heeft uw bestuur in het afgelopen jaar werknemers uit de doelgroep banenafpraak in dienst gehad? Ja
- Heeft uw bestuur in het afgelopen jaar werknemers uit de doelgroep banenafpraak aangenomen? Nee
- Wat voor type banen zijn er gerealiseerd? OOP
- Hoeveel banen voor de doelgroep banenafpraak heeft uw bestuur gerealiseerd? 1
- Heeft uw bestuur in het afgelopen jaar acties ondernomen om meer mensen uit de banenafpraak aan te kunnen nemen? Ja

Verantwoording over de aanwezigheid van de Verklaring Omtrent het Gedrag

Iedereen die in het onderwijs werkt (in het primair, voortgezet, speciaal en middelbaar beroepsonderwijs), moet bij indiensttreding een actuele VOG (geen kopie en niet ouder dan zes maanden) overleggen. Bij onze vereniging heeft elk personeelslid een VOG. Afgelopen jaar waren er vier VOG's niet-tijdig aanwezig. Per situatie is er een verklaring voor het feit deze VOG niet tijdig aanwezig was bijvoorbeeld een stagiair die alsnog is overgestapt naar een BBL-traject en invalkrachten die worden opgeroepen.

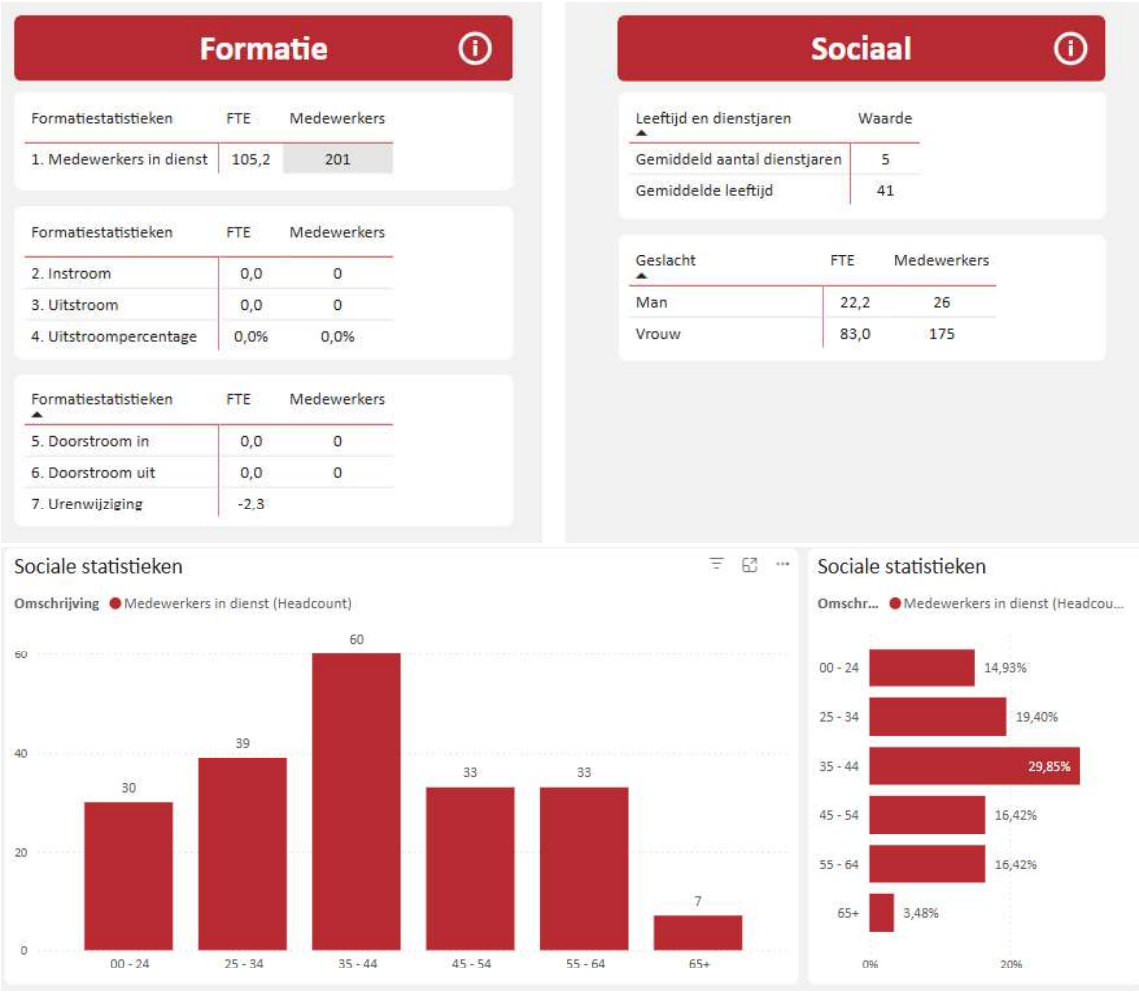
Verantwoording over de aanwezigheid van de Verklaring omtrent het gedrag

Nieuwe VOG's in 2024	VOG aanwezig op datum indiensttreding	VOG te laat aanwezig	VOG niet aanwezig
Nieuwe medewerkers in loondienst	7	<5	0
Nieuwe medewerkers niet in loondienst met een VOG verplichting	0	0	0

Aantallen tussen 1 en 5 worden weergegeven als <5

Wij hebben onze accountant geen opdracht gegeven een controle uit te voeren op de tijdige aanwezigheid van VOG

Personele bezetting per 31-12-2024

Ziekteverzuim

	VP	VP t/m jr 1	VP 1-2jr	GZD	MF	%NV
2020	2,88	1,92	0,96	27,02	0,69	62,44
2021	2,96	2,49	0,47	17,50	0,60	62,04
2022	3,51	3,03	0,49	9,03	1,11	43,91
2023	3,81	2,70	1,10	11,73	0,89	53,81
2024	2,60			21,40	0,85	51,00

Legenda:	
VP	Verzuimpercentage
VP1	Verzuimpercentage verzuimen t/m 1 jaar
VP 1-2 jr	Verzuimpercentage verzuimen 1 tot 2 jaar
GZD	Gemiddelde verzuimduur (in kalenderdagen)
MF	Meldingsfrequentie
NV	Percentage nulverzuim

2.3 Huisvesting en facilitair

Doelen en resultaten

In paragraaf 2.1 zijn de doelen met betrekken tot huisvesting en facilitair opgenomen.

Toekomstige ontwikkelingen

In januari 2025 is het haalbaarheidsonderzoek voor de nieuwbouw van de School met de Bijbel te Bleskensgraaf gestart. In maart 2025 zijn er een vijftal scenario's gepresenteerd aan het bestuur. Het meest logische scenario (met het grootste aantal groene vinkjes) is nieuwbouw achter het huidige gebouw.

Aangezien de plannen voor het realiseren van een MFA in Goudriaan nog op zich laat wachten tot ca 2030, gaat het bestuur het schoolgebouw voorzien van zonnepanelen en airco's om het klimaat in het gebouw acceptabel te kunnen maken.

Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het bestuur streeft in overleg met de gemeente naar verduurzaming van de gebouwen. Het doel is de scholen in 2030 energieneutraal te hebben. In het IHP wordt in overleg met de gemeente dit doel verder uitgewerkt. Karakter zal hier ook voor een deel de financiële verantwoordelijkheid dragen. Immers betekent verduurzaming ook een verlaging van de exploitatielasten. In 2024 zijn De Schakel, De Wegwijzer en De Zaaier voorzien van zonnepanelen. Vier van de zes scholen zijn hiermee voorzien van zonne-energie. Voor De Fakkel wordt een opfrisplan gerealiseerd in samenwerking met de gemeente en voor de Eben-Haëzerschool worden gesprekken met de gemeente gevoerd over de verdeling van de panelen, aangezien de school de meter deelt met de gymzaal van de gemeente. Er zijn in 2024 radiatorknoppen aangeschaft die een aanzienlijke besparing op kunnen leveren op het gasverbruik.

Digitale veiligheid

Binnen de vereniging is er een IBP-beleid volgens de wet- en regelgeving vastgesteld. Er is externe functionaris voor gegevensbescherming voor de vereniging aangesteld. Mevrouw De Bondt is telefonisch bereikbaar op nummer 0184-499 025 of via onderstaand e-mailadres; a.debondt@goc-consultants.nl. Op alle scholen is een privacyreglement opgesteld, is voor elke leerling toestemming gevraagd voor het gebruik van beeldmateriaal, is er een protocol voor datalekken en een draaiboek voor de bewustwording van leerkrachten in verband met privacy.

Er was in 2024 geen sprake van datalekken die gemeld moesten worden bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

De vereniging is zich ervan bewust dat door de toenemende digitalisering in het onderwijs, ook de dreigingen en privacyrisico's toenemen en zet zich in om aan de norm voor digitaal onderwijs te voldoen zoals is beschreven in het Normenkader Informatiebeveiliging en Privacy voor het onderwijs. Begin 2027 verwacht de vereniging om aan volwassenheidsniveau 3 te voldoen. GOC-consultatns begeleidt de vereniging de komende jaren met de stappen vanuit het groeipad. Om een helder beeld

te krijgen van de huidige stand van zaken heeft Karakter een 0-meting laten uitvoeren. Deze meting is gericht op het vaststellen van de status van het bestaande privacybeleid en vormt de basis voor een plan van aanpak om het IBP-normenkader te implementeren. De meting biedt inzicht in de acties die nodig zijn voor de implementatie van dit normenkader, evenals de maatregelen die worden geïntegreerd. De evaluatie werd uitgevoerd door een externe specialist van GOC Consultants en omvatte een vragenlijst die door 106 medewerkers van Karakter is ingevuld. Hierbij werden vier kernaspecten onderzocht: beleid en kennis, handelen naar kennis, afspraken en informatieverstrekking. De resultaten van deze meting geven richting aan de prioritering van acties en het ontwikkelen van een toekomstbestendig IBP-beleid waarin 2025 gestart zal worden.

2.4 Financieel beleid

Doelen en resultaten

De financiële kaders voor de (meerjaren-) begroting zijn vastgelegd in het financieel beleid van de vereniging. Kort samengevat behelzen die een gezonde financiële huishouding, waarbij de middelen zo veel als mogelijk worden ingezet voor het onderwijs aan de kinderen. Een nieuw kader dat afgesproken is met de auditcie betreft het bovenmatig publiek vermogen. Scholen en directies kunnen extra middelen inzetten om het onderwijs te versterken, bijvoorbeeld door tijdelijk groepsverkleining toe te passen in knelsituaties. Op bovenschools niveau is het DoeLab! een extra investering voor leerlingen met een praktische intelligentie.

Voor de doelen en resultaten, zie hiervoor pg 13-26.

Opstellen meerjarenbegroting

De (meerjaren-)begroting wordt in samenspraak met de directeuren opgesteld. Elke directeur is integraal verantwoordelijk voor zijn/haar school en verantwoordelijk voor een meerjarenbegroting op locatieniveau. De directies hebben voldoende beleidsruimte om beleidsrijk te begroten conform SBP en het daaruit voor een deel voortvloeiende schoolplan.

Het bestuur vraagt ca 2% van de lumpsum van iedere school om de bestuurlijke taken uit te kunnen voeren. Door middel van de 2% worden de volgende functies betaald: administratiekantoor VGS, BGZ, ICT-contract, accountantskosten, lidmaatschappen brancheorganisaties, bestuur en staf, wkr (kerstpakketten, gratificaties etc), communicatie, training en nascholing personeelsleden, Samen opleiden, uitvoeren kwaliteitsbeleid en HB-ondersteuning scholen.

Na het opstellen bespreekt de bestuurder de opgestelde begroting met de directeuren om de beleidskeuzes te bespreken aan de hand van het opgestelde strategisch beleidsplan en de investeringen die hiervoor nodig zijn. De conceptbegroting wordt daarnaast besproken met de GMR en de RVT, waarna met eventuele aanpassing het bestuur de begroting vaststelt.

Investeringsbeleid

Meerjaren investeringsbegroting

De directie stelt een meerjareninvesteringsbegroting op voor zijn/haar school, voor een periode van 5 jaar, op het gebied van Onderwijsleerpakket (OLP), ICT, meubilair en

onderhoud. Voor wat betreft het onderhoud wordt gebruik gemaakt van een Meerjaren Onderhoudsplanning (MOP).

Investerings

Investerings hoger dan € 500,- worden geactiveerd. Dit houdt in dat de investering op de balans wordt opgenomen. Deze investering wordt daarna volgens een vaste systematiek afgeschreven. Door te activeren en af te schrijven behoeft niet de investering in de lasten te worden opgenomen, maar kunnen de jaarlijkse afschrijvingen in de lasten worden opgenomen. De lasten worden hierdoor beter verdeeld over de jaren. Een overzicht van de afschrijvingsbedragen is onderdeel van de begroting.

Bij wijze van uitzondering is het, op basis van een schriftelijk bestuurdersbesluit, mogelijk om investeringen direct ten laste te laten komen van de reserves, waardoor de afschrijvingssystematiek niet van toepassing is.

Treasury

In 2024 hebben er geen beleggingen en derivaten plaatsgevonden in risicodragend kapitaal. Er zijn geen wijzigingen opgetreden ten opzichte van voorgaand jaar. Zowel de publieke als de private middelen zijn niet ondergebracht in risicodragend kapitaal. De beschikbare vrije middelen werden overgemaakt naar een spaarrekening. Er hebben zich in het verslagjaar geen liquiditeitsproblemen voorgedaan.

Bij het selecteren van een bank voor het onderbrengen van de spaartegoeden wordt door het bestuur gelet op de credit rating van de betreffende bank, conform de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016' en met het oog op het zoveel als mogelijk waarborgen van een goed beheer van deze tegoeden. Om dit te waarborgen is door het bestuur een treasurystatuut opgesteld, waar-in afspraken zijn vastgelegd inzake de wijze waarop wordt omgegaan met de regeling. Daarnaast is in dit statuut opgenomen wie welke verantwoordelijkheden op dit terrein heeft. Op hoofdlijnen staat in het treasurystatuut beschreven dat het beleid ten aanzien van beleggingen, leningen en derivaten met betrekking tot de publieke middelen zeer behoudend is. De hoofdsom dient ten alle tijden gegarandeerd te zijn. <https://scholenmetkarakter.nl/wp-content/uploads/2025/03/Treasury-inclusief-schatkistbankieren-versie-november-2023.pdf>

De vereniging heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd, conform de Regeling Beleggen lenen en derivaten OCW 2016. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen/maand- en kwartaaldeposito. De tegoeden op deze rekening zijn direct opeisbaar. In 2024 heeft het bestuur geen middelen belegd en is geen lening aangegaan.

De vereniging heeft een treasurystatuut vastgesteld. Dit statuut voldoet aan de aan de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016' (gewijzigd d.d. 19 december 2018). In 2024 is conform het statuut gehandeld.

De bankrekeningen van de vereniging zijn ondergebracht bij de Rabobank. Deze bank voldoet aan de criteria zoals opgenomen in het statuut van de regeling. Per februari 2024 zijn de middelen van de vereniging belegd bij het schatkistbankieren.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Er zijn geen NPO-middelen (binnen het totale bestuur) uitgeven aan de inhuur van personeel niet in loondienst. Er zijn geen middelen bovenschools ingezet.

Er heeft op alle scholen een schoolscan plaatsgevonden.

In aanloop naar de besluitvorming over het schoolprogramma is er gesproken met de ouders en leraren.

De MR'en hebben ingestemd met het voorstel van de besteding van de NPO-middelen.

De middelen worden op de scholen voornamelijk ingezet voor (extra) inzet van personeel en ondersteuning.

Allocatie middelen

In principe is het leerlingenaantal (teldatum t-1) het belangrijkste uitgangspunt voor de verdeling van de middelen.

Op basis van projectaanvragen of bijzondere omstandigheden kan een school extra ondersteuning vanuit het bestuur ontvangen. In 2024 is er geen extra ondersteuning uitgekeerd.

Hoe de besluitvorming over de allocatie van middelen binnen het schoolbestuur heeft plaatsgevonden

Eén van de kritische succesfactoren voor de fusie was een zo laag mogelijke overhead en besparing van kosten door de samenvoeging. De keuze voor één administratiekantoor leverde al direct een besparing op van 50K. Gezamenlijke contracten voor ICT, kopieermachines, BHV, Arbo, verzekeringen, etc. worden in het directieoverleg besproken en opgepakt door het bestuur. Het bestuur is transparant in het nemen van besluiten richting alle stakeholders (directieoverleg, GMR en raad van toezicht). Er is in de begroting een aparte kostenplaats 'bestuur'. De kosten die het bestuur begroot, worden doorbelast naar de scholen door middel van een bedrag per leerling. De totale kosten van de bovenschoolse kostenplaats (of bestuursbureau) bedroegen in 2024 378.500 euro.

Onderwijsachterstandenmiddelen

Indien er sprake is van ontvangsten vanwege onderwijsachterstanden dan wordt er een verdeling toegepast conform de schoolscores van het CBS. Er vindt geen herverdeling over andere scholen plaats. Dit is een bewuste keuze en doet het meest recht aan de geldende situatie.

De onderwijsachterstandsmiddelen zijn op de School met de Bijbel ingezet voor taalontwikkeling in de onderbouw. Er is een prent-o-theek opgezet, aan alle ouders die hun kind op kwamen geven is een prentenboek met handleiding voor taal-leesspelletjes uitgereikt en er is extra assistentie ingezet op taalontwikkeling. Daarnaast zijn er 10 voorleesmorgens georganiseerd voor peuters.

Bijz. bekostiging prof. en begeleiding starters / schoolleiders

Karakter heeft voor startende leerkrachten het project 'werkplekbegeleiding' opgezet. Hiervoor is een coach aangetrokken die de leerkrachten als groep begeleidt en ze samen laat leren en reflecteren op

hun eerste periode in het onderwijs. Het project wordt bekostigd uit de voormalige prestatiebox, deze middelen zijn inmiddels toegevoegd aan de werkdrummiddelen. Het project kost ca 30K. Voor het werkplaatsleren worden de nieuwe leerkrachten vrijgesteld.

Naast het werkplaatsleren worden de nieuwe leerkrachten begeleid op schoolniveau door schoolcoaches die opgeleid zijn in het SAM-project. De uren voor begeleiding wordt ook bekostigd uit het budget professionalisering.

Tot slot heeft het bestuur een contract afgesloten met E-wise. Middels deze partij kunnen leraren, IB-ers en directeuren via blended learning maatwerkcursussen en trainingen volgen. Kosten ca 70K.

De directeuren hebben in 2023 een tweedaagse gevolgd. Georganiseerd door Karakter, waarbij externe deskundigen input gegeven voor de realisatie van het strategisch beleid van de vereniging. In 2025 worden de directeuren opnieuw nageschoold middels een dubbele tweedaagse, hierin staat de kwaliteitszorg van het onderwijs van Karakter centraal.

2.5 Continuïteitsparagraaf

De volgende onderdelen uit de continuïteitsparagraaf zijn opgenomen in de verantwoording op het financieel beleid:

- Prognose voor medewerkers en leerlingen in hoofdstuk 3.2
- Meerjarenbegroting in hoofdstuk 3.2
- De rapportage van het toezichthoudend orgaan is opgenomen in het verslag intern toezicht

Om de risico's zoveel als mogelijk te beperken hanteert de school een planning en control cyclus waarbij de directie samen met een extern adviseur van VGS de ontwikkeling van de financiële prestaties monitort en hier ook periodiek verantwoording over aflegt richting het bestuur. Deze monitoring vindt plaats door middel van voortgangsrapportages waarin naast de balans en exploitatie, de verschillende financiële ratio's zijn opgenomen. De basis voor de verantwoording wordt, naast de realisatie, gevormd door de meerjarenbegroting die voorafgaand aan elk jaar door de directie wordt opgesteld en ter flatering aan de raad van toezicht wordt voorgelegd. In deze meerjarenbegroting worden zo veel als mogelijk financiële risico's onderkend en wordt beoordeeld in hoeverre acties nodig zijn.

Daarnaast is ten behoeve van de interne controle, de administratieve organisatie beschreven van de processen met een financieel risico. Hierin is de functiescheiding, overdraagbaarheid en betrouwbaarheid van informatie gewaarborgd. Tussen het bestuur en haar administratieve dienstverlener, VGS Administratie, is een Service Level Agreement van toepassing.

Belangrijke risico's

De meerjarenbegroting is opgesteld in een veranderende context, waarin er sprake is van risico's. in onderstaand overzicht zijn de risico's en bijbehorende maatregelen beknopt toegelicht.

Lerarentekort

Het lerarentekort is een belangrijk risico. Onze vereniging krijgt tot nu toe de formatie rond en heeft de komende jaren te maken met een teruggang van de formatie. De realiteit is echter dat het werven en selecteren van nieuw personeel steeds meer (moeite) kost.

Maatregelen: binnen de beschikbare financiële ruimte proberen we een lichte overbezetting te creëren. Gedeeltelijk is dit ook mogelijk vanwege het huidige, hoge vermogen. Daarnaast worden onderwijsassistenten gestimuleerd om de pabo te volgen. Binnen de begroting wordt voor werving en selectie meer ruimte gereserveerd om geen of minder grote afwijkingen op het gestelde budget te realiseren. Verder wordt er gestreefd naar een prettig werkklimaat, waarbij men probeert te voorkomen dat medewerkers onnodig uit dienst gaan.

Vervanging

Het wordt steeds moeilijker wordt om vervanging te realiseren. Dit geldt voor zowel kortdurende als langdurige vervanging door verschillende verlopen. Daarbovenop speelt het risico dat er mogelijk relatief duur extern personeel ingezet moet worden om gaten op te vullen.

Maatregelen: ambulant personeel worden in de groepen ingezet. Aan het parttime personeel wordt geïnventariseerd of men extra kan/wil werken, door overbenoeming is inzet mogelijk en er wordt voortdurend gewerkt aan het opbouwen van een invalpool.

Langdurig ziekteverzuim, disfunctioneren en ontslag

Bij dit personele risico valt er te denken aan langdurig ziekteverzuim, disfunctioneren, schorsing en in het uiterste geval ontslag. Ook ontslag door het zich niet langer kunnen verenigen met de identiteit kan voorkomen. Mogelijk dienen er in deze situaties vervolgens transitievergoedingen te worden betaald. Ook kunnen er substantiële ontstaan voor het inwinnen van advies of andere begeleidingskosten. Als laatste kan het voorkomen dat er gevolgkosten (wachtgeld) moet worden betaald.

Maatregelen: De verzuimcijfers van de organisatie worden voortdurend gemonitord en wordt er zoveel als mogelijk gedaan om uitval te voorkomen. De vereniging is eigen risicodragers voor wat betreft het Vervangingsfonds. Hierdoor komen ziektekosten volledig voor rekening van de scholen. Dit verhoogde risico is tot uitdrukking gebracht in het aanhouden van een hoger weerstandsvermogen en is onderbouwd in de risicoanalyse. Indien personeel na 2 jaar ziek uit dienst gaat, dan wordt de transitievergoeding vergoed door het UWV. Disfunctioneren wordt ondervangen door een voortdurende begeleiding en monitoring. Ontslag vanwege een identiteitsreden wordt als een laag risico gezien. Indien dit zich toch voordoet kan dit uit de aanwezige reserves worden opgevangen. Dat geldt ook voor de mogelijke advies en/of begeleidingskosten. Kosten uit wachtgeld komt sporadisch voor. Hiervoor is aangesloten bij het PF. Het PF vergoedt minimaal 50% van deze kosten. Voor het meerdere worden reserves aangehouden om aan deze verplichtingen te kunnen voldoen.

Overdraagbaarheid van taken

Het ontbreken van de mogelijkheid van interne overdraagbaarheid vormt een risico voor de continuïteit en de doorgaande lijn. Dit risico geldt voor alle verschillende functies binnen de organisatie, maar met name de functies waarvoor 1 of enkele personen in dienst zijn.

Maatregelen: er wordt zoveel als mogelijk gewerkt met 2 verantwoordelijken, waardoor het verlies van kennis en ervaring kan worden gecompenseerd.

Onderwijskwaliteit

Er zijn diverse gevolgrisco's omtrent onderwijskwaliteit te onderkennen. De onderwijskwaliteit wordt voor een groot gedeelte bepaald op de deskundigheid van het personeel. Risico's bij een lage(re) onderwijskwaliteit zijn het verlies van leerlingen of inspanningskosten om de onderwijskwaliteit op peil te krijgen.

Maatregelen: wanneer blijkt dat een bepaalde medewerker behoefte heeft aan studie of opleiding om de functie beter uit te voeren, dan wordt geëvalueerd of dit mogelijk is om te realiseren uit het opleidingsbudget. Verder is aandacht voor de onderwijskwaliteit een doorgaande lijn in onze organisatie. Hierdoor wordt er indien nodig tijdig bijgestuurd. Het managementteam heeft hierin een belangrijke rol.

Leerlingaantal

Een meer school-specifiek risico is de instroom van het aantal leerlingen de komende jaren. De instroom kan sterk fluctueren, wat leidt tot wisselingen in de bekostiging. De monitoring van het leerlingenaantal is een voortdurend punt van aandacht en wordt van jaar tot jaar bijgesteld en besproken.

Maatregelen: voor de scholen is de komende jaren rekening gehouden met een toename/daling van het leerlingaantal. Daarom is er reeds rekening gehouden met een formatieve vermindering/toename van de leerkrachtinzet en/of inzet van onderwijsondersteunend personeel. Het bestuur analyseert jaarlijks de daadwerkelijke ontwikkeling van het leerlingaantal, waarbij bepaald wordt of de financiële positie voldoende is om de geplande formatie te continueren.

Huisvesting en onderhoud

Ook als het gaat om huisvesting bestaat er een risico op onverwachte lasten. Per 1-1-2024 is de gewijzigde systematiek voor de voorziening groot onderhoud toegepast. De voorziening groot onderhoud is daardoor bepaald per onderhoudscomponent én is op een beleidsrijke manier bepaald.

Daarnaast moet gedacht worden aan risico's die kunnen gaan spelen bij nieuwbouw of renovatie. Ook de eigen bijdragen die vanuit de school worden verwacht zijn hierin belangrijk om rekening mee te houden. Zo wordt er binnen het eigen vermogen rekening gehouden met een eigen bijdrage vanuit de schoolvereniging van 500.000 euro in 2028. Hiervoor wordt de algemene reserve benut. Als laatste is leegstand of juist het gebrek aan ruimtes ook risico's die zich kunnen voordoen.

Maatregelen: met behulp van het MJOP is de onderhoudsplanning in kaart gebracht. Vanwege de wijziging is het vermogen gemuteerd voor 1.036.904,

Op basis van de geldende normen en het integraal huisvestingsplan van de gemeente wordt gemonitord op welke termijn er renovatie of (ver)nieuwbouw plaats zal mogen vinden. Hier zal tijdig op worden geanticipeerd waarbij de dialoog met de gemeente wordt aangegaan om zicht te krijgen op een (mogelijk) eigen financiële bijdrage die de school moet leveren aan deze huisvestingsplannen.

Niet alleen financiële risico's, maar ook niet-financiële risico's zijn belangrijk. Te denken valt aan risico's rondom de identiteit, communicatie en de naleving van de code 'Goed Bestuur'. Zie voor dit laatste punt het verslag van het toezichthoudend orgaan.

Risico	Gevolg	Beheersmaatregelen	Toelichting	Kans
Dalend aantal leerlingen, i.c.m. werkgelegenheidsbeleid: • Demografische krimp • Passend onderwijs • Concurrentiepositie	Lasten boventallig personeel Lasten leegstand lokalen	Mobiliteit stimuleren, contacten leggen en onderhouden met schoolbesturen. Alternatieven zoeken in de vorm van verhuur aan derden	Terugloop met 5 groepen	50%
			Kosten per lokaal per jaar	50%

Lerarentekort, krappe arbeidsmarkt	Inhuur via uitzendconstructies. Vasthouden boventallig personeel	Inzetten boventallig personeel. Aantrekken LIO stagiaires. Faciliteren zijinstromers.	De loonkosten via een uitzendconstructie liggen 30% hoger.	75%
Tekortschieten personeelsbeleid (ziekteverzuim, arbeidsconflicten, transitievergoeding, boete PF)	Onverwachte kosten	Actief voeren van personeelsbeleid, werkdrukmiddelen effectief inzetten. Proactief inzetten van gerichte steun door middel van coaching en begeleiding		25 %
Disfunctioneren leraren, leidinggevend	Kosten begeleiding, coaching, externe inhuur, interim management	Uitvoering kwaliteitsbeleid, HRM gesprekscyclus. Groepsbezoeken, managementgesprekken	Onderwijs blijft een menselijk bedrijf, er is altijd een risico dat het tussen mensen spaak loopt.	25%
Niet goed functioneren governance	Extra juridische kosten. Inhuur externen	Training RvT, CvB, GMR en directeuren	Het niet functioneren van de governance kan de vereniging 100.000 per jaar kosten.	10%
Groot onderhoud gebouwen, onzekerheid of de gemeente Molenlanden gaat investeren in renovatie of vernieuwbouw	Om goede, gezonde en duurzame gebouwen te exploiteren is veel geld nodig. MJOP schat in op 2.0 milo over 20 jaar	Onderhandelen met de gemeente, inhuur expertise.	Per jaar wordt er voor groot onderhoud gedoteerd.	50%
Eigen bijdrage nieuwbouw	De scholen van Karakter zijn op leeftijd. (gemiddeld 38 jaar) Er zal de komende jaren nieuwbouw gepleegd worden. Het bestuur zal gevraagd worden voor de extra faciliteiten geld in te brengen.	Onderhandelen met de gemeente, inhuur expertise		50%
Onzekere bekostiging SWV Driegang en Rijk	Per jaar wordt de begroting van het SWV gemaakt.	Volgen politieke besluitvorming. Lobbywerk verrichten		20%

	De politieke besluitvorming over de toekomst van de SWV-en geeft aanleiding tot onzekerheid.	bij de politiek en het SWV.		
AVG; datalekken	Boete	Elk datalek z.s.m. melden: openheid	Per jaar 4% van de omzet.	10%
Negatieve rente	Lagere financiële baten en wellicht bij betalen.	Regelmatig overleg met bank, schatkistbankieren		50%

Beheersing van de risico's

Voor het opvangen van de zogenaamde restrisico's en onvoorziene calamiteiten gebruikt de school in haar financieel beleid onder andere het kengetal weerstandsvermogen om te zorgen dat er voldoende eigen vermogen beschikbaar is als risicobuffer. Voor de vaststelling van de hoogte van deze buffer is gebruik gemaakt van een standaard risicoprofiel van 15%.

Om niet onnodig de risicobuffer aan te spreken, wordt in elk geval getracht om risico's tijdig te onderkennen, om indien nodig acties te ondernemen om de impact van het risico te verkleinen. De meerjarenbegroting speelt hierin een belangrijke rol. Het effect van een dalend leerlingaantal of een uit de pas lopend kostenpatroon is zo inzichtelijk. Ook kunnen in de meerjarenbegroting aanpassingen doorgerekend worden.

De hierboven beschreven risicobeheersings- en controlesystemen zijn het afgelopen jaar toereikend geweest. Bij de beschrijving van de risico's en de daarbij opgenomen risicobeheersing is zoveel als mogelijk reeds aangegeven welke resultaten hiermee zijn behaald of dat er zaken zijn aangepast.

3. Verantwoording financiën

3.1 Realisatie staat van baten en lasten en balans

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2023 x € 1.000	Realisatie 2024 x € 1.000	Begroting 2024 x € 1.000	Verschil
Baten				
Rijksbijdragen	10.143	10.698	9.796	901
Overige overheidsbijdragen	112	101	365	-264
Overige baten	110	194	85	109
Totaal baten	10.365	10.993	10.246	747
Lasten				
Personele lasten	8.288	9.000	8.936	64
Afschrijvingen	307	285	295	-11
Huisvestingslasten	818	619	619	-0
Leermiddelen	414	552	497	54
Overige instellingslasten	579	441	393	48
Totaal lasten	10.405	10.896	10.741	155
Saldo baten en lasten	-39	97	-495	591
Saldo fin. baten en lasten	44	259	175	84
Nettoresultaat	5	355	-320	675

Bovenstaande tabel geeft een weergave van de staat van baten en lasten van de gehele organisatie. Hieronder is de verdeling van het totale resultaat weergegeven.

	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2024	Verschil
De Wegwijzer	-20.112	-22.540	-131.046	108.506
School met de Bijbel	184.598	361.385	50.922	310.463
CBS De Zaaier	64.068	83.237	82.859	378
De Schakel	-239.580	-143.805	-223.407	79.602
CBS De Fakkel	-9.091	-20.269	-21.607	1.338
Eben-Haëzerschool	-40.871	-56.360	-67.617	11.257
Bovenschools Karakter	66.125	113.850	-9.688	123.538
Vereniging	-	39.625	-	39.625
Totaal	5.138	355.125	-319.584	674.709

Samenvatting verschillen

Het verschil in realisatie 2024 ten opzichte van 2023 kent verschillende oorzaken. De baten laten hogere rijksbijdragen zien vanwege indexaties en overige subsidies (onder meer basisvaardigheden). De overige baten komen hoger uit als gevolg van extra inkomsten voor veldopleiderschap. Daarnaast zorgt de stijging van de loonkosten, ondanks een lagere inzet, voor een belangrijke afwijking tussen beide jaren. De afschrijvingslasten wijken beperkt af door verschillen qua omvang van de (des)investeringen. Verder zijn in 2023 aanzienlijk meer huisvestingslasten gerealiseerd (hogere dotaties voorziening groot onderhoud). De leermiddelen en overige instellingslasten samen zijn in 2023 en 2024 nagenoeg gelijk.

Wat betreft het *verschil tussen de realisatie en begroting 2024*, ook hierbij spelen de indexaties een grote rol. De loonkosten zijn weliswaar ook gestegen als gevolg van de nieuwe cao, maar deze stijging wordt gedempt door een lagere personele inzet dan begroot. Door inflatie – in combinatie met toegenomen uitgaven en desinvesteringen – zijn ook de overige materiële lasten op een hoger niveau komen te liggen dan begroot. De belangrijkste oorzaak voor het substantieel hogere exploitatieresultaat dan begroot is echter de vrijval van de subsidie basisvaardigheden en de bestemmingsreserve NPO. Deze was in de begroting nog niet bekend, maar levert wel een aanzienlijk voordeel op.

Nadere toelichting verschillen

Onderstaand een beknopte toelichting op de overige ontwikkelingen en de belangrijkste verschillen per categorie ten opzichte van de begroting.

De rijksbijdragen laten een positief verschil zien van circa 901.000 euro. Deze afwijking kent de volgende verklaringen:

- 469.000 euro vrijval subsidie basisvaardigheden. Deze stond nog op de balans geparkeerd uit 2023 en 2024. Was deze subsidie niet vrijgevallen, dan was het totale exploitatieresultaat negatief geweest. Ook voor 2025 en 2026 is subsidie toegekend en zal dus vrijval plaatsvinden. Hier is in de meerjarenbegroting rekening mee gehouden;
- Indexaties als compensatie van gestegen loonkosten (nieuwe cao) en inflatie à 243.500 euro;
- In het kader van passend onderwijs is vanuit het samenwerkingsverband 220.500 euro meer binnengekomen dan begroot. Dit geeft echter een vertekening, omdat dit was begroot onder de overige rijksbijdragen;
- De onderwijsachterstandsgelden komen ruim 4.500 euro lager uit dan begroot;
- Diverse subsidies vallen lager uit dan begroot. Dit levert een verschil van 8.000 euro op;
- De verwachte asielzoekersbekostiging is circa 19.500 euro lager uitgevallen dan begroot.

De bijdragen vanuit de gemeente zijn 264.000 euro lager dan begroot door eerdergenoemde verklaring rondom de bijdragen voor passend onderwijs. Daarnaast was hier ook een deel van de bovenschoolse baten begroot, maar deze zijn onder de overige baten gerealiseerd.

De overige baten zijn afgerond 109.000 euro hoger dan begroot. Hier zijn de baten van de vereniging en van bovenschools ook meegenomen. De bovenschoolse overige baten zijn 52.500 euro. Verder zijn met name bij de School met de Bijbel te Bleskensgraaf hogere overige baten te zien (39.000 euro hoger) door detacheringsinkomsten vanwege een gymleerkracht en een interne huurvergoeding vanuit bovenschools. De post 'Overige' bij De Wegwijzer is hoger, door een vergoeding voor veldopleiderschap.

De personele lasten komen op totaalniveau 64.000 euro hoger uit dan begroot. De loonkosten laten een besparing zien van 87.500 euro, de overige personele lasten zijn bijna 152.000 euro hoger. De afwijking op de loonkosten kent de volgende verklaringen:

- (- 240.000 euro): als gevolg van de nieuwe cao en een uitgekeerde transitievergoeding zijn verhoogde loonkosten te zien;
- (+ 327.500 euro): ondanks een hogere inzet dan begroot is ook een besparing op de loonkosten gerealiseerd, doordat het opslagpercentage werkgeverslasten te hoog was ingeschat bij het opstellen van de begroting. Over de hele linie levert dit, in combinatie met ontvangen vergoedingen vanuit het UWV, een aanzienlijke besparing op.

De overschrijding op de overige personele lasten van 152.000 euro kent de volgende oorzaken:

- (- 182.000 euro): er waren geen dotaties aan de personele voorzieningen begroot. Er is echter wel een omvangrijk bedrag aan de voorziening langdurig zieken en de voorziening Regeling Vervroegde Uitdiensttreding (RVU);
- (- 26.500 euro): de representatiekosten personeel laten een hogere realisatie zien door bovenschoolse kosten in het kader van de WKR;
- (+ 42.000 euro): tegenover deze overschrijdingen staat een besparing op de kosten voor (na)scholing en schoolontwikkeling/begeleiding, inhuur van extern personeel en werving;
- (+ 14.000 euro): de post 'overige' laat een kleine besparing zien.

De afschrijvingen komen 11.000 euro lager uit dan begroot.

De huisvestingslasten zijn op totaalniveau conform begroting gerealiseerd. Wel zijn de budgetten voor onderhoud (38.000 euro, o.a. kosten schilderwerk, Hero Balancer, tuinonderhoud) en schoonmaak (bijna 17.000 euro, hogere maandbedragen) overschrijdingen te zien. Er is een hogere dotatie aan de onderhoudsvoorziening geboekt als gevolg van de nieuwe componentenmethode. Verder zijn nog een paar beperkte overschrijdingen te zien. Daar staan besparingen op de huurlasten (25.000 euro) en energielasten (25.000 euro) tegenover.

De leermiddelen zijn 54.000 euro hoger dan begroot. De kopieerkosten zijn gestegen, waardoor een overschrijding van ruim 13.500 euro is te zien. De post 'Overige' bestaat onder meer uit kosten voor Gemeente Molenlanden (MC Forte en GIGA Molenlanden), aanschaf van verbruiksmateriaal (verschuiving tussen het onderwijsleerpakket en 'overige'), kosten voor Randstad SO en SWV Driegang.

De overige instellingslasten zijn 48.000 euro hoger dan begroot. De accountantskosten zijn bijna 9.500 euro hoger uitgekomen (stijging kosten dienstverlening en nieuw administratiekantoor). Verder is een bedrag van bijna 12.000 euro te zien voor PR/schoolkrant/schoolgids, terwijl hier geen bedrag was begroot. De post leerlinggebonden activiteiten omvat de kosten voor schoolreis en schoolkamp. Deze hebben het jaarbudget met ruim 26.000 euro overstegen. De post 'overige' bestaat onder meer uit kosten voor een externe audit en kosten voor SWV Driegang.

De rente-inkomsten, na aftrek van de bankkosten, bedragen circa 259.000 euro. Dit is ongeveer 84.000 euro meer dan begroot.

Balans

Onderstaand overzicht geeft de balans weer per 31 december van de afgelopen drie boekjaren.

ACTIVA	Ultimo 2024 x € 1.000	Ultimo 2023 x € 1.000	Ultimo 2022 x € 1.000
Materiële vaste activa	1.390	1.413	1.582
Financiële vaste activa	2	2	2
<i>Totaal vaste activa</i>	<i>1.392</i>	<i>1.415</i>	<i>1.584</i>
Vorderingen	390	253	210
Liquide middelen	8.148	7.725	7.170
<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>8.537</i>	<i>7.978</i>	<i>7.379</i>
Totaal activa	9.929	9.393	8.963

PASSIVA	Ultimo 2024 x € 1.000	Ultimo 2023 x € 1.000	Ultimo 2022 x € 1.000
Algemene reserve	3.341	3.814	2.873
Bestemmingsreserves publiek	-	404	1.354
Bestemmingsreserves privaat	1.287	1.247	1.233
<i>Eigen vermogen</i>	<i>4.628</i>	<i>5.465</i>	<i>5.460</i>
Voorzieningen	3.978	2.585	2.206
Kortlopende schulden	1.323	1.343	1.297
Totaal passiva	9.929	9.393	8.963

De verschillen in het resultaat 2024 ten opzichte van eerdere jaren zijn reeds in de vorige paragraaf opgenomen. Het reguliere resultaat 2024 is verwerkt in de algemene reserve.

In 2024 is er voor 261.000 euro geïnvesteerd in materiële vaste activa. Begroot was een bedrag van 240.000 euro. De desinvesteringen in 2024 bedroegen circa 5.000 euro en de afschrijvingen ruim 279.000 euro, waardoor de boekwaarde van de activa is gedaald. De gerealiseerde investeringen hebben betrekking op de volgende categorieën:

ICT	171.000	euro	<i>Hardware, laptops, inrichting DOE-lab, IT project</i>
Inventaris en apparatuur	50.500	euro	<i>O.a. draaimechanismen ramen, kozijn + deuren</i>
Vervoersmiddelen	22.000	euro	<i>Leerlingenvervoer</i>
Overige materiële vaste activa	12.000	euro	<i>Inbraakinstallatie, gevelreclame, Solarfox scherm</i>
Leermiddelen	5.500	euro	<i>Schrijfvriend, Cedin</i>
Totaal	261.000	euro	

De *reserves* zijn met circa 837.000 euro gedaald, wat overeenkomt met het geconsolideerde resultaat plus de hieronder genoemde stelselwijziging vanwege de componentenmethode. Binnen de reserves wordt onderscheid gemaakt tussen de publieke (school) en private (vereniging) reserves.

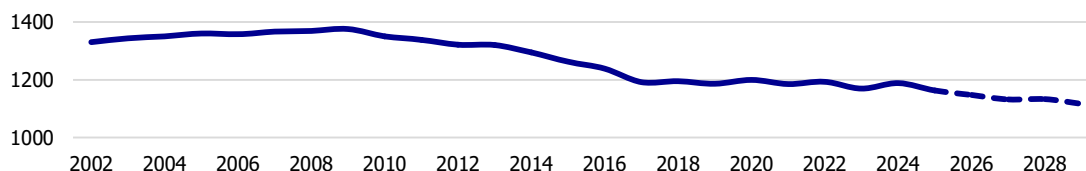
De *voorzieningen* zijn met 1.393.000 euro gestegen. Aan de voorziening groot onderhoud is ruim 201.500 euro gedoteerd en bijna 174.000 euro onttrokken. Verder heeft een stelselwijziging plaatsgevonden vanwege de componentenmethode. Deze bedroeg 1.192.000 euro. Er vindt daarmee een grote verschuiving plaats van eigen vermogen (algemene reserve) naar vreemd vermogen (voorziening groot onderhoud), wat zijn weerslag heeft op de kengetallen. Daarnaast hebben diverse dotaties aan de personele voorziening plaatsgevonden. Zo is ruim 22.000 euro gedoteerd aan de voorziening langdurig zieken, 98.000 euro aan de voorziening RVU, 53.500 euro aan de voorziening werkloosheidsbijdragen, bijna 49.000 euro aan de voorziening duurzame inzetbaarheid en bijna 1.000 euro aan de voorziening jubileumuitkering. Aan de voorziening RVU is bijna 42.500 euro onttrokken.

3.2 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

Leerlingen

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2025-2029 is rekening gehouden met de volgende verwachte leerlingaantallen in de komende jaren.

Teldatum per 1 februari	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal	1188	1163	1147	1132	1133	1116

Het leerlingaantal is afgelopen jaren gedaald. De komende jaren is rekening gehouden met een verdergaande daling van het leerlingaantal.

FTE

Funcatiecategorie	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Directie	5,63	6,63	6,80	6,80	6,80	6,80
Leerkracht	66,41	61,79	61,76	60,33	59,67	59,67
Onderwijsondersteunend personeel	36,91	35,98	35,16	31,34	29,57	29,57
Schoonmaak	0,40	0,91	0,40	0,40	0,40	0,40
Vervanging eigen rekening	0,00	1,61	1,05	1,05	1,05	1,05
Totaal	109,35	106,92	105,17	99,92	97,49	97,49

Bovenstaand overzicht laat het verloop van de inzet zien over vorig jaar, het verslagjaar en de komende jaren. Ten opzichte van 2023 is de inzet afgenomen. In de begroting is voor komend (school)jaar bepaald welke formatieve inzet past bij het aantal leerlingen dat de scholen bezoekt. De voorziene formatiebehoefte is de belangrijkste pijler waarop de kosten in de begroting zijn gebaseerd. In samenwerking met de directeuren is de gewenste inzet per funcatiecategorie in kaart gebracht. Binnen de formatieruimte zijn ook inzetten zichtbaar voor onder andere teamleiderschap, inzet voor hoogbegaafdheid, Doe-Lab, Onderwijs behandelgroep, interne begeleiding, RT, taal- en rekencoördinatoren. Voor het verlagen van de werkdruk worden extra middelen ontvangen. De besteding van deze middelen is niet afzonderlijk in de begroting weergegeven. Deze middelen maken onderdeel uit van de totale lumpsumvergoeding.

Zichtbaar is dat de formatie naar verwachting inkrimpt. Maar er is ook een vermindering van het aantal verwachte leerlingen zichtbaar waar de formatie op moet worden afgestemd. Daarnaast ligt de bekostiging meerjarig op een lager niveau. Verder is in 2024, 2025 en 2026 meer inzet te zien in verband met de toegekende subsidie basisvaardigheden.

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2024 x € 1.000	Begroting 2025 x € 1.000	Begroting 2026 x € 1.000	Begroting 2027 x € 1.000
Baten				
Rijksbijdragen	10.698	10.769	10.163	10.210
Overige overheidsbijdragen	101	54	54	54
Overige baten	194	229	221	219
Totaal baten	10.993	11.051	10.438	10.483
Lasten				
Personele lasten	9.000	9.055	8.814	8.609
Afschrijvingen	285	288	283	276
Huisvestingslasten	619	623	612	574
Leermiddelen	552	585	545	521
Overige instellingslasten	441	458	448	455
Totaal lasten	10.896	11.008	10.701	10.434
Saldo baten en lasten	97	44	-263	49
Saldo fin. baten en lasten	259	200	200	200
Nettoresultaat	355	244	-63	249

Bovenstaand overzicht geeft de begroting weer voor de komende 3 jaar. Het overzicht laat de komende jaren overwegend positieve resultaten zien. Er zal van jaar tot jaar nader bepaald worden of de omvang van de huidig gepresenteerde resultaten acceptabel en gewenst is binnen de kaders van de kengetallen.

Balans

ACTIVA	Ultimo 2024 x € 1.000	Ultimo 2025 x € 1.000	Ultimo 2026 x € 1.000	Ultimo 2027 x € 1.000
Materiële vaste activa	1.390	2.276	2.118	1.963
Financiële vaste activa	2	200	200	200
<i>Totaal vaste activa</i>	<i>1.392</i>	<i>2.476</i>	<i>2.318</i>	<i>2.163</i>
Vorderingen	390	225	225	225
Liquide middelen	8.148	6.258	5.302	5.852
<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>8.537</i>	<i>6.483</i>	<i>5.527</i>	<i>6.077</i>
Totaal activa	9.929	8.959	7.846	8.239
PASSIVA	Ultimo 2024 x € 1.000	Ultimo 2025 x € 1.000	Ultimo 2026 x € 1.000	Ultimo 2027 x € 1.000
Algemene reserve	3.341	3.072	3.012	3.264
Best. reserve privaat	1.287	1.044	1.042	1.039
<i>Eigen vermogen</i>	<i>4.628</i>	<i>4.116</i>	<i>4.054</i>	<i>4.303</i>
Voorzieningen	3.978	3.386	2.336	2.481
Kortlopende schulden	1.323	1.456	1.456	1.456
Totaal passiva	9.929	8.959	7.846	8.239

Bovenstaande tabel toont de balans over 2024 en de jaren hierop volgend. De balans van 2024 is gebaseerd op de uiteindelijke, gerealiseerde cijfers. De waarden na 2024 zijn echter berekend op basis van een voorlopige inschatting ten tijde van de begroting in het najaar 2024. Hierdoor kunnen er onlogische afwijkingen ontstaan, de langere termijn ontwikkeling is echter wel inzichtelijk.

Er is geen sprake van majeure investeringen (>15% van de baten) in de komende jaren. Ook heeft er geen doordecentralisatie van huisvesting plaatsgevonden.

Op het balansoverzicht is zichtbaar dat de materiële vaste activa de komende jaren toe zullen nemen. Na 2025 is er gebruik gemaakt van diverse stelposten om de kengetallen niet teveel te vertekenen.

De liquide middelen laten een daling zien. De belangrijkste redenen hiervoor zijn de omzetting van de voorziening groot onderhoud naar de componentenmethode in combinatie met onttrekkingen aan deze voorziening in komende jaren en verwachte investeringen.

Door de huidige begrote resultaten zal het eigen vermogen zich overeenkomstig ontwikkelen. De voorziening groot onderhoud laat een dalend verloop zien door de geplande onttrekkingen de komende jaren. De belangrijkste onttrekkingen voor de komende jaren zijn.

3.3 Financiële positie

Kengetallen

Met behulp van een aantal kengetallen kan een verdere beoordeling worden gegeven van de financiële gezondheid van de organisatie. Naast de waarden zoals deze gelden voor 2023 en 2024, worden tevens de begrote waarden getoond. De norm betreft een signaleringswaarde (geen harde norm) van de inspectie. De organisatie hanteert gedeeltelijk schoolspecifieke normen welke mede worden meegenomen in de toelichting.

Kengetal	Norm	2023	2024	2025	2026	2027
Solvabiliteit 2	0,30	0,86	0,87	0,46	0,52	0,52
Liquiditeit	1,0	5,94	6,45	4,45	3,80	4,17
Signaleringswaarde (t.o.v. publiek vermogen)	<1	2,07	1,61	1,04	1,07	1,22

De norm geeft de grenzen aan waarbij de inspectie het gesprek aan zou willen gaan. In de praktijk is met name het niet voldoen aan de signaleringswaarde het startpunt voor een eventueel gesprek.

De *solvabiliteit* geeft een indicatie of de organisatie aan al haar verplichtingen kan voldoen op zowel de lange als op de korte termijn. Bij een waarde van 0,3 bedraagt het eigen vermogen 30% van het totale vermogen. Zoals zichtbaar ligt de verwachte solvabiliteit hier ruim boven.

De *liquiditeit* geeft de verhouding tussen de kortlopende vorderingen en liquide middelen en de kortlopende verplichtingen. Dit geeft aan of aan de verplichtingen op korte termijn voldaan kan worden. De gehanteerde norm bedraagt 1,0. Bij een waarde van 1,0 zijn de aanwezige kortlopende middelen een keer zo hoog als de kortlopende verplichtingen. De huidige en toekomstige waardes liggen hier ruimschoots boven. De absolute ondergrens ligt op 100.000 euro.

Signaleringswaarde

De *signaleringswaarde* is geïntroduceerd om mogelijk bovenmatig vermogen aan te tonen. Indien de waarde boven de 1 ligt kan dit duiden op het aanhouden van teveel vermogen. Onze vereniging houdt gelden aan om de eventuele risico's te kunnen ondervangen. Deze buffer bestaat uit een inschatting wat nodig is aan vermogen om de continuïteit van de organisatie niet in gevaar te brengen. Naast deze buffer wordt er vermogen aangehouden voor de volgende doeleinden:

- In 2024 is de voorziening groot onderhoud omgezet naar een nieuwe systematiek waarvoor eigen vermogen is overgeboekt naar de voorziening groot onderhoud. Mede daardoor is de weergegeven verhouding ten opzichte van 2023 gedaald;
- In de begroting is inzichtelijk dat er reeds aandacht is voor het huidige hoge vermogen. Er zijn reeds substantiële investeringen opgenomen die zorgen voor een lager weerstandsvermogen en daarmee een eigen vermogen wat dichterbij de signaleringswaarde komt te liggen;
- Spaardoelen voor toekomstige nieuwbouw of renovatie zijn (nog) niet geconcretiseerd.

Voor het bepalen van de signaleringswaarde wordt de volgende formule gebruikt:

$(0,5 * \text{aanschafwaarde gebouwen} * 1,27) + (\text{boekwaarde overige materiële vaste activa}) + (\text{omvangafhankelijke rekenfactor (+/- 0,053 o.b.v. totale omvang baten)} * \text{totale baten})$. Voor 2024 geldt: Publiek eigen vermogen -/- signaleringswaarde (2024) = +/- 1.296.000 euro aan (mogelijk) bovenmatig eigen vermogen.

Voor onze organisatie hanteren we het weerstandsvermogen als kengetal. Hierbij wordt het eigen vermogen eerst gecorrigeerd door de aanwezige materiële vaste activa. Dit deel is immers direct beschikbaar voor financiële tegenvallers. Voor onze organisatie ziet dit er als volgt uit:

Kengetal	Norm	2023	2024	2025	2026	2027
Weerstandsvermogen (bestuursniveau)	-	39,95%	30,27%	17,09%	19,04%	22,92%
Weerstandsvermogen (schoolniveau)	15%	27,65%	18,44%	7,56%	8,94%	12,87%

Zoals eerder gezegd heeft de omzetting van de voorziening groot onderhoud gevolgen voor de kengetallen, waaronder het weerstandsvermogen. Deze komt op schoolniveau vanaf 2025 onder de norm uit, al is meerjarig weer een stijging te zien.

Bijlage 1: Verslag intern toezicht

Inleiding

De Raad van Toezicht (RvT) gebruikt een toezichtskader, de code Goed Bestuur van de PO Raad en de code Goed Toezicht van VTOI-NVTK, als leidraad voor haar toezichthoudende taak. De RvT richt zich bij haar toezicht op verschillende aspecten van de vereniging. Er wordt in ieder geval aandacht besteed aan de volgende onderdelen:

- Kwaliteit van het onderwijs
- Rechtmatig en integer bestuur en beheer van de organisatie
- Rechtmatige verwerving en doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen
- Naleving van de code Goed Bestuur en code Goed Toezicht
- Identiteit
- Realisatie strategische doelstellingen
- Goed werkgeverschap en professionalisering
- Stakeholdermanagement

Samenstelling intern toezicht

De RvT bestond in 2024 uit de volgende personen:

L.M.W. van der Vliet (voorzitter)
J.G. Kuiper (vice-voorzitter tot 30 juni 2024 daarna lid)
H. den Ouden (lid en vanaf 1 juli 2024 vice-voorzitter)
A. Dame (lid) vanaf 1 augustus 2024
J.E. Koorevaar – van Atten (lid) tot 31 juli 2024
A. Kraaiveld (lid)
J.A. van Muijlwijk – Duijzer (lid)
A.J.E. Voets – van den Hazel (lid)

Portefeuilles

De portefeuilles voorzitter, onderwijskundig, juridisch, personeel en medezeggenschap, bedrijfsvoering en financiën zijn onder de leden van de RvT verdeeld. Er is een auditcommissie met als leden Leon van der Vliet, Jaco Kuiper en Janine van Muijlwijk; een onderwijscommissie met als leden Henk den Ouden, Elsbeth Voets en Annelies Kraaiveld; en een remuneratiecommissie met als leden Leon van der Vliet en Janneke Koorevaar (tot 31 juli) en Henk den Ouden (vanaf 1 augustus).

Deskundigheid

Elk jaar houdt de RvT een zelfevaluatie. Alle leden van de RvT zijn lid van de VTOI-NVTK. In 2024 hebben verschillende leden gebruikgemaakt van het cursusaanbod van de VTOI-NVTK. De nieuwe leden hebben zich ingeschreven voor de leergang voor startende toezichthouders in het onderwijs.

Honorering

De leden van de RvT ontvangen jaarlijks een beperkte onkostenvergoeding voor hun inzet. Deze ligt lager dan de fiscale vrijwilligersvergoeding.

Nevenfunctie van de leden van de Raad van Toezicht

Voor l.	Volledige naam	Functie	Bezold.	Bedrijf	Commissie
J.G.	Kuiper	Commissielid	nee	Hervormde gemeente Wijngaarden	Financiën en vicevoorzitter
J.G.	Kuiper	Assesor	ja	Yuverta	Financiën en vicevoorzitter
J.G.	Kuiper	Agrariër	ja	Maatschap J. Kuiper	Financiën en vicevoorzitter
H.	den Ouden	Docent-directeur	ja	Driestar Wartburg College	Remuneratie en onderwijskundig
H.	den Ouden	Vrijwilliger Jeugdwerk	nee	Hervormde Gemeente Nieuw Lekkerland	Remuneratie en onderwijskundig
H.	den Ouden	Adviseur Reformatorisch Samenwerkingsverband VO	ja	RefSVO	Remuneratie en onderwijskundig
A.J.E .	Voets - van den Hazel	Bestuurssecretaris	ja	Vormingsonderwijs	Onderwijskundig
L.M. W.	van der Vliet	Accountant	ja	Van Ree Accountants	Remuneratie en financiën
L.M. W.	van der Vliet	Voorzitter	nee	Zendingscommissie Ger Gem Sliedrecht	Remuneratie en financiën
A.	Kraaiveld	Opleidingsmanager	Ja	Driestar Hogeschool Gouda	Onderwijskundig
A.	Kraaiveld	Kringleider	nee	Hervormde Gemeente Groot-Ammers	Onderwijskundig
J.A.	van Muijlwijk - Duijzer	Accountant	Ja	Forvis Mazars Accountants NV	Financiën
J.A.	van Muijlwijk - Duijzer	Penningmeester	Nee	Speeltuinvereniging t Speelhofje Ottoland	Financiën
A.	Dame	Eigenaar / Adviseur	Ja	Dame Advies	
A.	Dame	Vrijwilliger Jeugdwerk	Nee	Hervormde Gemeente Goudriaan	
A.	Dame	Jeugdleider VVAC	Nee	VVAC	

Nevenfunctie van lid College van Bestuur

C.A.	Egas	Lid gemeenteraad Molenlanden	ja	Gemeente Molenlanden	
C.A.	Egas	Lid presidium gemeenteraad Molenlanden	nee	Gemeente Molenlanden	
C.A.	Egas	Lid commissie zondagavondzang	nee	Hervormde Gemeente Bleskensgraaf	
C.A.	Egas	Lid Raad van Advies van swv Driegang	nee	SWV Driegang	

Toezicht 2024

Vergaderingen

De RvT heeft in 2024 zes keer een reguliere vergadering gehouden, op de volgende data: 7 februari, 25 maart, 22 mei, 1 juli, 25 september en 13 november.

In 2024 heeft de RvT haar toezichthoudende taken en bevoegdheden onder andere op de volgende wijze ingevuld:

- goedkeuring jaarverslag 2023
- vaststelling jaarrekening 2023
- vaststelling klassenindeling voor bezoldiging topfunctionarissen inzake de WNT
- goedkeuring opstalrecht Stedin (in verband met plaatsing transformatorhuisje op het terrein van de Eben-Haëzer)
- jaargesprek remuneratiecommissie met de bestuurder; optreden als werkgever van het uitvoerend bestuur;
- benoeming accountant
- goedkeuring statuten in verband met oprichting Stichting Christelijke Kinderopvang Karakter
- goedkeuring voorgestelde statutenwijziging van de Vereniging
- houden van een zelfevaluatie
- advisering rondom mutaties in directieurengroep
- optreden als werkgever van het uitvoerend bestuur
- belast met de inrichting van het bevoegd gezag
- Goedkeuren van het strategisch beleidsplan, de begroting en de jaarrekening;
- Toezicht houden op naleving wettelijke verplichting en code goed bestuur;
- Toezicht houden op de rechtmatige en doelmatige verwerving, bestemming en aanwending van de middelen;
- Aanwijzen van een accountant die verslag uitbrengt aan het toezichthoudend orgaan;
- Verantwoording afleggen van uitvoering van bovengenoemde taken in het bestuursverslag;
- Belast met de inrichting van het bevoegd gezag.

Themabesprekingen

Op de jaaragenda van de RvT stonden het afgelopen jaar ook thema's geagendeerd die voortkomen uit het strategisch beleidsplan of voortvloeien uit recente ontwikkelingen binnen en buiten Karakter. Tijdens deze themabesprekingen fungeert de RvT als klankbord voor de bestuurder. In 2024 stonden de volgende twee thema's op de agenda: burgerschapsonderwijs en Integraal Kind Centrum (IKC).

Werkgeverschap bestuur

De remuneratiecommissie heeft in 2024 een jaargesprek gevoerd met het bestuur.

Auditcommissie

De auditcommissie is in 2024 verschillende keren bijeen geweest, in het bijzijn van de bestuurder. Aan de orde waren onder andere:

- De conceptjaarrekening 2023 en het accountantsverslag
- De financiële realisatie van de kwartalen
- De begroting 2025

Net als voorgaande jaren is vastgesteld dat de vereniging financieel zeer gezond is. Er wordt beleid gemaakt op de hoogte van het vermogen van de vereniging om te investeren in het onderwijs. In dit kader is ook aandacht gevraagd voor de doelmatigheid van de inzet van middelen: besteden we de financiën aan de juiste prioriteiten en komt het ten goede aan het onderwijs. De RvT is van mening dat het bestuur juiste keuzes heeft gemaakt. Toch zouden wij graag zien dat het vermogen nog meer geïnvesteerd wordt in het onderwijs. Volgens de meerjarenbegroting komen er in de nabije toekomst negatieve resultaten aan. Dit ontstaat onder meer door de opbouw van het personeelsbestand op enkele scholen. Het vermogen is daarvoor toereikend.

Er is ook specifiek aandacht gevraagd voor de huisvestingssituatie. Er wordt al jaren gesproken over vervangende nieuwbouw in Goudriaan en Bleskensgraaf (ook in het kader van het IHP van de gemeente), maar

Gemeente Molenlanden komt (financieel) niet over de brug. Gelet op het groot onderhoud in de komende jaren vindt de auditcommissie dat de gemeente duidelijkheid moet verschaffen.

De RvT heeft Moore DRV benoemd als accountant. Eenmaal per jaar vindt een gesprek plaats met de accountant naar aanleiding van diens controle. Dit heeft in oktober 2024 plaatsgevonden naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole 2023; de accountant had geen aanbevelingen ter verbetering. Moore DRV is ook voor boekjaar 2024 benoemd als accountant.

Onderwijscommissie

De onderwijscommissie is in 2024 twee maal bijeen geweest om met de bestuurder de onderwijsresultaten te bespreken aan de hand van de bestuurlijke rapportage onderwijs en de leeropbrengsten.

Informatievoorziening en intern toezichtskader

De RvT laat zich informeren door het bestuur door middel van notulen van diverse overleggen, toelichting op specifieke onderwerpen en het gesprek met het bestuur tijdens de vergaderingen. Op basis van een toezichtsvisie is een toetsingskader geformuleerd. Dit is een leidraad om eenduidig en consistent toezicht te bewaken. Het is ook een leidraad voor de gewenste informatie. De RvT houdt integraal toezicht, maar heeft de volgende acht aandachtsgebieden geformuleerd om daarmee accenten te leggen in het toezicht.

1. Onderwijs(kwaliteit) en Identiteit
2. Strategie en beleid
3. Personeel en organisatie
4. Middelen
5. Huisvesting en materieel
6. Communicatie
7. Maatschappij / belanghebbenden
8. Toezicht / governance

Per domein zijn thema's en verwachtingen benoemd door de RvT, op basis waarvan een jaarlijkse rapportage wordt gevraagd aan het bestuur. Tijdens elke vergadering geeft de bestuurder een rapportage over een bepaald domein. Deze werkwijze leidt tot een goed inhoudelijk en professioneel gesprek tussen de RvT en het bestuur.

Overlegmomenten GMR

De RvT heeft twee overlegmomenten met de GMR. Een keer in het jaar bezoekt een aantal RvT-leden de GMR-vergadering en eenmaal in een jaar hebben de voorzitter van de RvT, de voorzitter van de GMR en de bestuurder een overleg. In 2024 is tijdens de jaarlijkse ontmoeting tussen GMR en RvT een inhoudelijk thema besproken, namelijk burgerschapsonderwijs.

Bijlage 2: Verslag Gemeenschappelijk medezeggenschapsraad 2024

Inleiding

Onze scholenvereniging Karakter, heeft een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad. Vanuit een eigen onafhankelijke positie en verantwoordelijkheid draagt de GMR als beleidsorgaan bij aan een goede beleidsvoering voor alle scholen binnen Karakter. De GMR is op grond van de Wet Medezeggenschap op School (WMS) het orgaan dat inspraak heeft op het beleid van het schoolbestuur dat voor alle scholen geldt.

Missie GMR

De essentie van medezeggenschap is verwoord in onze missie:

"Wij als GMR wensen voor vandaag en voor de toekomst voor al onze scholen met de Bijbel kwalitatief goed onderwijs voor onze leerlingen en een goed werkklimaat voor onze leerkrachten, waarbij allen tot hun recht komen, kunnen groeien en hun kwaliteiten kunnen ontwikkelen. Hiervoor is een goed beleid met bijbehorende structuur noodzakelijk. Daaraan willen we een actieve bijdrage leveren."

Samenstelling GMR

Op 31 december 2024 bestond de GMR uit de volgende leden:

Jan Vermeer		Technisch voorzitter
Nellie Prins	De Wegwijzer	Personeelsgeleding
Vacature	De Wegwijzer	Oudergeleding
Elize Kievit	De Schakel	Personeelsgeleding
Aart de Jong	De Schakel	Oudergeleding
Marinda van der Marel	School met de Bijbel	Personeelsgeleding
Leander Hoogendoorn	School met de Bijbel	Oudergeleding
Germa van Dijk	Eben-Haëzer	Personeelsgeleding
Corné Bons	Eben-Haëzer	Oudergeleding
Arjan Rietveld	De Fakkkel	Personeelsgeleding
Vacature	De Fakkkel	Oudergeleding
Gerrine Adriaanse	De Zaaier	Personeelsgeleding
Vacature	De Zaaier	Oudergeleding

Jaarverslag

De GMR heeft in het kalenderjaar 2024 vijf keer vergaderd, namelijk in de maanden januari, maart, juni, oktober en november. Tijdens deze vergaderingen hebben wij actief meegedacht/ingestemd met de beleidsvoering rondom o.a. toelatingsbeleid en stagevergoedingen.

We zijn daarnaast door de bestuurder geïnformeerd over de begroting, formatie, huisvesting, Karakter werkgroepen en het rapport van de audits.

De vergadering van maart is bezocht door een afvaardiging van de Raad van Toezicht en ook is er een overleg geweest tussen de voorzitters van de GMR, de Raad van Toezicht en de bestuurder. We zijn tijdens deze vergadering met elkaar in gesprek gegaan over het onderwerp burgerschap. Vanuit het ministerie lag er voor het jaar 2024 de taak een visie te ontwikkelen op dit onderwerp. We delen met elkaar de kansen en uitdagingen.

Tijdens de vergadering van juni hebben we afscheid genomen van twee gewaardeerde GMR-leden, Japke Weerheim en Jolanda Verhaar. Zij waren beiden aan het einde gekomen van hun termijn als GMR-lid.

Tijdens de vergadering van oktober wordt uitgebreid gesproken over de interactie met Samenwerkingsverband Driegang en de scholen als het gaat over het bieden van inclusief onderwijs. Dit onderwerp is ook tijdens de vergadering van november punt van aandacht. Daarnaast bespreken we de rapportage van de audits en het jaarplan van Karakter.

De vergadering van november staat onder andere in het teken van het gesprek over ouderbetrokkenheid. Het blijft een uitdaging ouders op alle niveaus te betrekken bij het onderwijs van hun kinderen. Het komende kalenderjaar krijgt deze notitie handen en voeten in beleidsplannen die door elke school worden opgesteld.

Instemmen

De GMR heeft ingestemd met de volgende stukken:

- Toelatingsbeleid
- Stagevergoedingen
- Formatieoverzicht n.a.v. teldatum leerlingen

Informeren

De GMR heeft zich laten informeren d.m.v. de volgende stukken:

- De werkzaamheden van de OPR middels verslagen van de vergaderingen
- Verslag voorzittersoverleg
- Jaarrekening en begroting
- Beleidsstuk rondom DOE-lab
- Tussenevaluatie RI&E en verzuim
- Evaluatie van de Karakterwerkgroepen
- Karakter jaarplan met de evaluatie van het voorgaande jaarplan
- Visie burgerschap
- Rapportage audits
- Notitie rond ouderbetrokkenheid
- IHP (integraal huisvestingsplan) van de gemeente Molenlanden
- IKC (integraal kindcentrum)
- Verslag van de vertrouwenspersoon

Slot

We kijken met een goed gevoel op het afgelopen kalenderjaar terug en sluiten dit jaarverslag af met de wens ons ook in 2025 weer in te zetten voor de leerlingen, personeelsleden en ouders van onze scholen met Karakter.

JAARREKENING 2024

BALANS PER 31 DECEMBER 2024

(na verwerking resultaatbestemming)

	2024	2023
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	1.389.725	1.413.388
Financiële vaste activa	1.950	1.950
	1.391.675	1.415.338
Vlottende activa		
Vorderingen	389.630	253.065
Liquide middelen	8.147.808	7.724.635
	8.537.437	7.977.700
Totaal	9.929.112	9.393.037
PASSIVA		
Eigen vermogen	4.627.992	5.465.061
Voorzieningen	3.978.419	2.585.243
Kortlopende schulden	1.322.701	1.342.734
Totaal	9.929.112	9.393.037

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er is in 2025 een stichting voor Christelijke kinderopvang opgericht met de private middelen van de vereniging.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024

	2024	Begroting 2024	2023
Baten			
Rijksbijdragen	10.697.558	9.796.287	10.142.878
Overheidsbijdragen			
en -subsidies overige overheden	101.209	365.300	112.190
Overige baten	194.106	84.700	110.131
Totaal baten	10.992.873	10.246.287	10.365.199
Lasten			
Personeelslasten	9.000.150	8.935.700	8.287.536
Afschrijvingen	284.618	295.221	306.519
Huisvestingslasten	619.277	619.450	817.525
Overige lasten	992.306	890.500	992.966
Totaal lasten	10.896.351	10.740.871	10.404.546
Saldo baten en lasten	96.522	494.584-	39.347-
Financiële baten en lasten	258.602	175.000	44.485
RESULTAAT BOEKJAAR	355.125	319.584-	5.138

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Vooruitlopend op het besluit van de algemene ledenvergadering stelt het bestuur voor om het resultaat over 2024 ad € 355.125 als volgt te verdelen:

Algemene reserve	687.767
Bestemmingsreserves publiek	372.267-
Bestemmingsreserves privaat	39.625
Totaal	355.125

Dit voorstel is reeds verwerkt in de jaarrekening.

KASSTROOMOVERZICHT OVER 2024

	2024	2023
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	96.522	39.347-
Mutatie eigen vermogen als gevolg van stelselwijziging	1.192.193-	-
Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat:		
- <i>Aanpassingen voor afschrijvingen</i>	284.618	306.519
- <i>Mutaties van voorzieningen</i>	1.393.176	379.505
	1.677.794	686.024
Veranderingen in werkkapitaal:		
- <i>Mutaties vorderingen</i>	136.565-	43.142-
- <i>Mutaties kortlopende schulden</i>	20.032-	45.292
	156.597-	2.150
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	425.526	648.827
Ontvangen interest	258.602	47.584
Betaalde interest		3.099-
Totaal	258.602	44.485
<i>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</i>	<i>684.128</i>	<i>693.312</i>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(des) Investerings in materiële vaste activa	260.955-	138.224-
<i>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	<i>260.955-</i>	<i>138.224-</i>
Mutatie van liquide middelen	423.173	555.088

GRONDSLAGEN

Algemeen

De datum van het opmaken van deze jaarrekening is: 28 mei 2025

Grondslagen voor de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. Op grond daarvan zijn de inrichtingseisen van boek 2, titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast. De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in euro's. Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Stelselwijziging

De voorziening groot onderhoud werd gewaardeerd volgens de egalisatiebenadering. Tot en met boekjaar 2023 is gebruik gemaakt van de overgangsregeling conform artikel 4 lid 1c van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, zoals weergegeven in RJ 660. Met ingang van 2024 maakt de organisatie geen gebruik meer van deze overgangsregeling en is de voorziening groot onderhoud gevormd in overeenstemming met RJ 212.451 en 212.452, met een tijdsevenredige opbouw van de voorziening per onderhoudscomponent (componentenmethode). Deze omzetting is middels een stelselwijziging in de jaarrekening verwerkt.

Deze stelselwijziging heeft tot gevolg dat het eigen vermogen per 1 januari 2024 is herrekend. Het verschil tussen de waardering van de oude en de nieuwe methode is per 1 januari 2024 verwerkt in het eigen vermogen. De vergelijkende cijfers zijn conform de geldende regelgeving niet aangepast. Gevolg van de stelselwijziging is dat de voorziening voor groot onderhoud met € 1.192.193 is toegenomen en € 3.523.454 bedraagt per 1 januari 2024 (was € 2.331.261 op 31 december 2023). Het eigen vermogen is per 1 januari 2024 gedaald met € 1.192.193 naar € 2.622.150 (was € 3.814.343 per 31 december 2023).

Belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

De activiteiten van de instelling bestaan voornamelijk uit dienstverlening op het gebied van onderwijs.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Waardering van activa en passiva

De activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van de reeds verstreken afschrijvingstermijnen. Gebouwen en terreinen worden slechts opgenomen voor zover deze economisch eigendom zijn van het bevoegd gezag.

Aanschaffingen worden slechts gewaardeerd indien zij een waarde hebben van 500 euro of meer per stuk, dan wel per groep indien deze bij elkaar horen en ineens worden aangeschaft, b.v. lesmethoden. Investeringsbijdragen van derden worden in mindering gebracht op het investeringsbedrag. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode. Per categorie is naar aanleiding van de gebruiksduur de afschrijvingstermijn vastgesteld. Voor de verschillende categorieën, worden de volgende afschrijvingstermijnen toegepast:

	Jaren		Jaren
Gebouwen en terreinen		Audiovisuele hulpmiddelen	5
Permanente gebouwen	40	Inrichting speellokaal	20
Noodlokalen	15	Vloerbedekking	20
Houten berging	15	Overige inrichting	20
Dienstwoning	40	ICT	5
Terreinen	0	Bekabeling	14
Onderhoud gebouwen	-		
Inventaris en apparatuur		Onderwijsleerpakket	
Leerlingensets	20	Leermethoden	9
Docentenset	18	Software bij methoden	9
Bureaustoelen	10		
Schoolborden (krijt/white)/kopieerapparaat	24	Overige materiële vaste activa	
Kasten	20	Vervoermiddelen	8
Overig	20	Buitenspeeltoestellen en Rubber tegels	15
Keukenapparatuur	10	Betegeling schoolplein	15
Digitale schoolborden/touchscreens	6	Overige materiële vaste activa	15
		Zonnepanelen	15

Financiële vaste activa

Overige vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten waarborgsommen en worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze waarborgsommen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Omdat de goederen waarvoor borg is betaald eigendom zijn voor de duur van het gebruik wordt er geen voorziening getroffen voor oninbaarheid.

Vlottende activa

Vlottende vorderingen

De verstrekte leningen en overige vorderingen die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille, worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs minus benodigde voorziening voor oninbaarheid.

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve bevat de exploitatie-overschotten. Deze reserve heeft geen specifieke bestemming.

Bestemmingsreserves publiek

Hieronder worden de reserves opgenomen die gevormd zijn uit exploitatie-overschotten van publieke geld- stromen, waaraan het bestuur een bestemming heeft toegekend.

Bestemmingsreserves privaat

Hieronder worden de reserves opgenomen die gevormd zijn uit exploitatie-overschotten van private geldstromen.

Voorzieningen

Voorziening groot onderhoud

Voor toekomstige uitgaven inzake groot onderhoud die voor rekening van de schoolorganisatie komen, wordt een voorziening groot onderhoud gevormd in overeenstemming met RJ 212.451 en 212.452. Op basis van een meerjarenonderhoudsplan wordt jaarlijks een bedrag aan deze voorziening gedoteerd. Uitgaven ten behoeve van groot onderhoud worden direct ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieke werknemers wordt gevormd door de verwachte salariskosten van langdurig zieke werknemers die waarschijnlijk niet meer zullen terugkeren in het arbeidsproces. Deze zijn opgenomen tegen de contante waarde.

Voorziening RVU

De voorziening RVU wordt gevormd voor oudere werknemers die maximaal 36 maanden van hun AOW-leeftijd verwijderd zijn, zodat er vervroegde uittreding kan worden geboden. Deze zijn opgenomen tegen contante waarde.

Voorziening werkloosheidsbijdragen

De voorziening werkloosheidsbijdragen wordt gevormd door de verwachte bijdrage aan de ww-kosten van werknemers die niet zullen deelnemen in het arbeidsproces. Deze zijn opgenomen tegen de contante waarde.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

In de jaarrekening is een voorziening gevormd voor de verplichtingen inzake duurzame inzetbaarheid, zoals bedoeld in artikel 8 van de cao. Met de werknemers, die hiervan gebruik willen maken, zijn schriftelijke afspraken gemaakt (vereist vanuit de cao). Deze voorziening is berekend op basis van de salarisgegevens van personeel dat gebruik gaat maken van deze regeling. De salarissen zijn verhoogd met 60% als opslag voor werkgeverslasten. Vervolgens is 100% van deze verplichting als voorziening opgenomen op basis van het ingeschatte gebruik in de toekomst. De kosten van opname duurzame inzetbaarheid worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening jubileumuitkeringen

In de jaarrekening is een voorziening gevormd voor jubileumgratificaties. Deze voorziening is bestemd om toekomstige uitkeringen i.v.m. jubilea van 25 en 40 dienstjaren te kunnen bekostigen. Werknemers hebben op grond van de CAO RPO hier recht op. De uitkering bedraagt bij 25 dienstjaren een half maandsalaris en bij 40 dienstjaren een heel maandsalaris. In beide gevallen wordt dit vermeerderd met 8% vakantietoeslag. De voorziening is gebaseerd op algemene ervaringscijfers en schattingen.

Op grond van algemene ervaringscijfers is hiervoor een bedrag opgenomen van € 1.000 per FTE.

Kortlopende schulden

Vlottende schulden

De overige kortlopende schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode. Bij de eerste opname van kortlopende schulden worden deze opgenomen tegen reële waarde verminderd met (in geval van een financiële verplichting die niet tegen reële waarde, met verwerking van waarde- veranderingen in de staat van baten en lasten, is opgenomen) de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten.

Overlopende passiva

Hieronder zijn de nog niet-bestede geoormerkte gelden opgenomen van de ontvangen OCW-subsidies. OCW-subsidies waarop geen oormerking van toepassing is, worden ten gunste van het verslagjaar gebracht waarop deze betrekking hebben.

De overlopende post te betalen vakantiegeld over de maanden juni t/m december is opgenomen voor de opgebouwde vakantierechten van personeel dat per balansdatum in dienst is, vermeerderd met een opslag voor sociale lasten.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. Lasten en verplichtingen die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar en die vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden, worden opgenomen in de jaarrekening.

Personele lasten

De personele lasten zijn onderverdeeld in de categorieën: lonen en salarissen, sociale lasten, pensioenen en overige personele lasten. Onder de categorie lonen en salarissen zijn ook de onkostenvergoedingen (zoals verhuiskosten, reiskosten, telefoonkosten etc.) opgenomen.

Pensioenen

De pensioenverplichtingen zijn ondergebracht bij bedrijfspensioenfonds ABP. De dekkingsgraad per balansdatum is 111,9%. Er bestaat geen individuele verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies bij een tekort van ABP. De pensioenpremies die betrekking hebben op het boekjaar zijn als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS

Materiële vaste activa

	Aanschafprijs	Cum. Afschrijving	Boekwaarde 1-1-2024	Investeringen	Des- investeringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2024	Aanschafprijs	Cum. Afschrijving
Gebouwen en terreinen	576.960	263.472	313.488	-	-	69.443	244.045	576.960	332.915
Inventaris en apparatuur	2.322.447	1.382.731	939.716	221.739	3.661	171.335	986.459	2.534.071	1.547.611
Andere vaste bedrijfsmiddelen	609.131	448.948	160.184	39.212	1.572	38.604	159.220	610.717	451.497
Totaal	3.508.538	2.095.151	1.413.388	260.951	5.233	279.382	1.389.725	3.721.747	2.332.022

Desinvesteringen

	Aanschafprijs	Afschrijvingen	Desinvestering
Inventaris en apparatuur	10.116	6.455	3.661
Andere vaste bedrijfsmiddelen	37.627	36.055	1.572
Totaal	47.743	42.510	5.233

Financiële vaste activa

	Boekwaarde 1-1-2024	Investeringen en verstekte leningen	Des- investeringen en aflossingen	Waardever- anderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Overige vorderingen	1.950	-	-	-	1.950
Totaal	1.950	-	-	-	1.950

Toelichting financiële vaste activa

Dit betreft waarborgsommen aan Snappet voor het gebruik van laptops op De Zaaier Wijngaarden.

Vorderingen

	2024	2023
Debiteuren	14.877	-
Gemeenten en GR's	234.121	170.361
Overige vorderingen	-	35.120
<i>Overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde kosten	64.985	-
Overige overlopende activa	75.647	47.584
Overlopende activa	140.632	47.584
Totaal	389.630	253.065

Liquide middelen

	2024	2023
Tegoeden op bank- en girorekeningen	40.914	7.724.635
Schatkistbankieren	8.106.894	-
Totaal	8.147.808	7.724.635

Toelichting liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking en zijn direct opeisbaar.

Eigen vermogen

	Stand per 1-1-2024	Stelselwijziging	Stand per 1-1-2024 na stelselwijziging	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2024
Algemene reserve						
Algemene reserve	3.814.343	1.192.193-	2.622.150	687.767	31.399	3.341.315
			2.622.150			3.341.315
Bestemmingsreserve (publiek)						
Bestemmingsreserve RVU	31.399			-	31.399-	-
Bestemmingsreserve NPO	372.267			372.267-	-	-
			403.666			-
Bestemmingsreserve (privaat)						
Bestemmingsreserve algemeen	1.247.052	-	1.247.052	39.625	-	1.286.677
			1.247.052			1.286.677
Totaal			4.272.868	355.125	-	4.627.992

In verband met de stelselwijziging rondom groot onderhoud is er sprake van een aanpassing van de beginstand per 1-1-2024 in het Eigen Vermogen.

De bestemmingsreserve RVU is door middel van een overige mutatie weer toegevoegd aan de algemene reserve, aangezien een medewerker vanaf boekjaar 2025 aanspraak gaat maken op deze RVU-middelen. Derhalve is dit nu ondergebracht in de voorziening RVU.

De bestemmingsreserve Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is gevormd door het saldo van NPO baten 2023 en 2024 minus de in 2023 en 2024 als kosten verantwoorde bestedingen.

De bestemmingsreserves privaat betreft het vermogen van de vereniging.

Voorzieningen

	Stand per 1-1-2024	Stelselwijziging	Stand per 1-1 na stelselwijziging	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31-12-2024	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
Personeels- voorzieningen*	253.982			223.236	42.481	-	434.737	121.325	313.412
Voorziening voor groot onderhoud	2.331.261	1.192.193	3.523.454	201.631	173.864	7.539	3.543.682	740.489	2.803.193
Totaal	2.585.243			424.867	216.345	7.539	3.978.419	861.814	3.116.605

* Personeelsvoorzieningen

	Stand per 1-1-2024	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31-12-2024	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
Langdurig zieken	23.700	22.350	-	-	46.050	46.050	-
RVU	110.820	97.891	42.481	-	166.230	57.257	108.973
Werkloosheidsbijdragen	-	53.422	-	-	53.422	18.018	35.404
Duurzame inzetbaarheid	13.092	48.700	-	-	61.792	-	61.792
Jubileumuitkering	106.370	873	-	-	107.243	-	107.243
	253.982	223.236	42.481	-	434.737	121.325	313.412

Toelichting voorzieningen

Tot en met 2023 werd voor de onderhoudsvoorziening gebruik gemaakt van de overgangsregeling. In 2024 is een stelselwijziging doorgevoerd en wordt de het groot onderhoud verwerkt conform de componentenmethode.

Kortlopende schulden

	2024	2023
Crediteuren	165.252	149.514
Belastingen en premies sociale verzekeringen	376.504	358.106
Schulden ter zake van pensioenen	102.283	104.873
Kortlopende overige schulden	121.876	3.522
	<u>765.916</u>	<u>616.014</u>
<i>Overlopende passiva</i>		
Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ *	253.023	393.510
Vakantiegeld en -dagen	289.444	277.016
Reservering bindingstoelage	-	21.964
Overige overlopende passiva	14.319	34.229
Overlopende passiva	<u>556.785</u>	<u>726.719</u>
Totaal	<u><u>1.322.701</u></u>	<u><u>1.342.734</u></u>

* Verantwoording subsidies OCW/EZ (Model G)

G1. Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing		Activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond		
	Kenmerk	Datum	Onderhanden	Ja	Nee
Zij-instroom	1373562-1	21-11-2023	☒	☐	☐
Opleiden onderwijsassistent tot leraar	SOOL22004	25-1-2022	☐	☒	☐
Opleiden onderwijsassistent tot leraar	SOOLPO24593	11-11-2024	☒	☐	☐
Opleiden onderwijsassistent tot leraar	SOOLPO24594	11-11-2024	☒	☐	☐
Opleiden onderwijsassistent tot leraar	SOOLPO24595	11-11-2024	☐	☒	☐
Subsidie basisvaardigheden	VBV22-PO-2171	11-11-2022	☐	☒	☐
Subsidie basisvaardigheden	VBV23-PO-1454	31-5-2023	☒	☐	☐
Subsidie basisvaardigheden	VBV24-PO-1211	18-6-2024	☒	☐	☐
Subsidie basisvaardigheden	VBV24-PO-1783	18-6-2024	☒	☐	☐
Subsidie basisvaardigheden	VBV24-PO-1784	18-6-2024	☒	☐	☐

G2. Verantwoording van subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Totale kosten t/m vorig verslagjaar	Saldo per 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Kosten in verslagjaar	Te verrekenen per 31 december
niet van toepassing									
Totaal			-	-	-	-	-	-	-

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Totale kosten t/m vorig verslagjaar	Saldo per 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Kosten in verslagjaar	Te verrekenen per 31 december
niet van toepassing									
Totaal			-	-	-	-	-	-	-

TOELICHTING BEHORENDE TOT DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2024	Begroting 2024	2023
Rijksbijdragen			
Rijksbijdrage OCW	8.702.184	8.554.547	8.665.336
Overige subsidies OCW			
Geormerkte OCW subsidies	497.845	-	121.235
Niet-geormerkte OCW-subsidies	168.639	133.351	178.467
	666.485	133.351	299.702
Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV	1.328.889	1.108.389	1.177.841
Totaal	10.697.558	9.796.287	10.142.878
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden			
Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies			
Huisvesting	4.299	-	-
Gemeentelijke bijdrage educatie	32.428	-	-
Overig	64.483	41.000	112.190
	101.209	41.000	112.190
Overige overheidsbijdragen	-	324.300	-
Totaal	101.209	365.300	112.190
Overige baten			
Verhuur	23.565	23.700	23.670
Ouderbijdragen	46.891	36.000	48.489
Overige			
Verenigingsbaten	1.980	-	-
Passend Onderwijs overige instellingen	-	1.000	-
Detachering	6.634	12.000	418
Overige baten personeel	79.588	-	-
Overige	35.448	12.000	37.554
	123.650	25.000	37.972
Totaal	194.106	84.700	110.131

	2024	Begroting 2024	2023
Personeelslasten			
<i>Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten</i>			
Lonen en salarissen	6.636.204	8.580.772	6.239.152
Sociale lasten	960.696	-	968.825
Premies Participatiefonds	102.523	-	-
Pensioenlasten	868.186	-	869.418
	8.567.609	8.580.772	8.077.395
<i>Overige personele lasten</i>			
Dotaties personele voorzieningen	180.755	-	171-
Personeel niet in loondienst	6.281	19.500	17.481
(Na)scholingskosten	142.083	165.500	195.793
Kosten schoolontwikkeling/begeleiding	7.904	13.300	16.566
Kosten werving personeel	3.518	7.000	34
Kosten bedrijfsgezondheidszorg	39.399	35.100	40.884
Representatiekosten personeel	31.427	5.050	165
Overige	95.455	109.478	67.032
	319.785	335.428	320.473
	506.821	354.928	337.783
Af: uitkeringen	74.280-	-	127.642-
Totaal	<u>9.000.150</u>	<u>8.935.700</u>	<u>8.287.536</u>
Het aantal personeelsleden over 2024 bedroeg gemiddeld 107 FTE. (2023 108)			
Voor toelichting op de WNT zie bijlage WNT.			

Afschrijvingen op materiële vaste activa			
Gebouwen en terreinen	69.443	69.544	73.919
Inventaris en apparatuur	174.999	180.816	190.036
Andere vaste bedrijfsmiddelen	40.176	44.861	42.564
Totaal	<u>284.618</u>	<u>295.221</u>	<u>306.519</u>

Huisvestingslasten			
Huur	12.965	38.000	7.630
Onderhoud	98.235	60.300	84.352
Energie en water	108.184	133.100	106.238
Schoonmaakkosten	178.281	161.500	162.863
Belastingen en heffingen	9.821	7.500	4.752
Dotatie voorziening onderhoud	194.092	210.000	440.000
Bewaking/beveiliging	12.968	8.300	9.057
Overige	4.731	750	2.634
Totaal	<u>619.277</u>	<u>619.450</u>	<u>817.525</u>

	2024	Begroting 2024	2023
Overige lasten			
<i>Administratie- en beheerslasten</i>			
Administratie en beheer	119.867	126.000	102.760
Accountant (controle jaarrekening)	47.325	43.000	32.943
Telefoon- en portokosten e.d.	10.010	8.400	8.205
Kantoorartikelen	82	-	-
Verenigingslasten	2.083	-	-
Bestuurs-/managementondersteuning	5.782	5.000	6.353
Overige	3.140	6.100	5.593
	188.289	188.500	155.853
<i>Inventaris en apparatuur</i>			
Onderhoud inventaris/apparatuur	9.542	13.300	23.368
	9.542	13.300	23.368
<i>Leermiddelen</i>			
Onderwijsleerpakket	246.084	316.400	342.451
Licenties leermiddelen	51.689	-	-
Computerkosten	55.108	60.500	71.295
Kopieer- en stencilkosten	98.580	85.000	-
Overige lasten	100.189	35.500	-
	551.650	497.400	413.746
<i>Overige</i>			
Kantinekosten	19.340	21.000	-
Cultuureducatie	31.718	36.500	34.197
PR/Schoolkrant/Schoolgids	11.698	-	95.512
Leerlinggebonden activiteiten	76.224	54.000	92.075
Abonnementen	27.389	19.900	22.141
Verzekeringen	11.579	40.100	1.411
Medezeggenschapsraad	2.395	1.600	6.033
Overige	62.482	18.200	148.631
	242.825	191.300	399.999
Totaal	992.306	890.500	992.966

Specificatie honorarium

Onderzoek jaarrekening	47.325	43.000	32.943
Andere controle opdrachten	-	-	-
Fiscale adviezen	-	-	-
Andere niet-controledienst	-	-	-
<i>Accountantslasten</i>	47.325	43.000	32.943

Financiële baten en lasten

Rentebaten	258.602	175.000	47.584
Rentelasten	-	-	3.099-
Totaal	258.602	175.000	44.485

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partij, meerderderheidsdeelneming EUR Bedragen: x 1

Nr	Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contract-onderwijs	Contract-onderzoek	Onroerende zaken	Overige	Eigen vermogen 31-12-2024	Resultaat jaar 2024	Omzet	Art. 2:403 BW ja/nee	Deelname-percentage	Consolidatie ja/nee
	niet van toepassing	vereniging											

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Nr	Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contract-onderwijs	Contract-onderzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelname-percentage
1.	SWV De Driegang	Vereniging	Gorinchem	nee	nee	nee	ja	n.v.t.

Verbonden partij met belang in bevoegd gezag

Nr	Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contract-onderwijs	Contract-onderzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelname-percentage
	niet van toepassing							

WNT-verantwoording 2024

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard van toepassing zijnde regelgeving:

Deze klassenindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten	2
Totaal aantal complexiteitspunten	<u>7</u>

Het bezoldigingsmaximum in 2024 voor Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard is berekend conform de WNT klassenindeling. Op grond van de criteria valt deze rechtspersoon in klasse C, daarmee bedraagt het bezoldigingsmaximum € 166000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van het toezichthoudend orgaan bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Bedragen x € 1

CA Egas

Gegevens 2024

Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,50
Dienstbetrekking (ja/nee)	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 59.920
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 8.877
<i>Subtotaal</i>	€ 68.797
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 83.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 68.797

Gegevens 2023

Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (fte)	0,50
Dienstbetrekking (ja/nee)	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 56.954
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 10.086
<i>Subtotaal</i>	€ 67.040
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 79.500
Bezoldiging	€ 67.040

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder

Gegevens 2024

Naam topfunctionaris	Functie(s)	
L.M.W. van der Vliet	voorzitter	
J.G. Kuiper	vice-voorzitter	in de loop van 2024 geen vice-voorzitter meer
H. den Ouden	vice-voorzitter	in de loop van 2024 vice-voorzitter geworden
J.E. Korevaar	Lid	gestopt in 2024
A.J.E. Voets-van den Hazel	Lid	
J.A. van Muijlwijk-Duijzer	Lid	
A. Kraaiveld	Lid	
A. Dame	Lid	toegegetreden in 2024

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Voor de rechten van ouderschapsverlof is geen voorziening gevormd. De kosten bij eventuele opname zullen direct in de staat van baten en lasten worden verantwoord.

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: De raad van toezicht van Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard, gevestigd te Molenlanden

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard te Molenlanden, gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2024;
- (2) de staat van baten en lasten over 2024; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening**

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-